

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felolvasó szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Bánffy Dezső formulája.

Budapest, január 3.

(v.) Procul negotiis sok mindenféle réér az ember, még formulák kieszelésére is. Báró Bánffy Dezsőről tehát nem csodálhatni, hogy szintén kieszelt egy formulát. Hiszen az idejéből busásan telik az ilyesmire, s ha kedvét leli az efféle foglalatosságban, senkinek semmi kifogása nem lehet e mulatozása ellen. A Bánffy formulája azonban egy lényeges pontban különbözik a Széll Kálmánétól. Emerre az országnak volt szüksége, holott a Bánffy Dezső formulájára magának Bánffy Dezsőnek van szüksége. Még pedig nagy szüksége. A magyar királyi főudvarmester ur ugyanis kanyarodóféliben van. S a kanyarodás, amelyet véghezviszen, sajátágosan merész és bizonyos tekintetben festői, sőt pikáns is. Az ischli klauzulának, mely a vámközösséget állandósítani akarta, ő nagyméltóságához fűződik az emléke. Erről a közelmúltban elfoglalt álláspontról kanyarodik most át a báró ur — önök soha sem találhatnák el, hogy hova. Hát az önálló vámterület elvi állásponkjára. No ugy-e bár, hogy nem tuzotunk: merésznek, sőt bizonyos tekintetben festőinek és pikánsnak mondván ezt a fordulatot?

A formula pedig, amely a bimbó-utcai magányban látott napvilágot, arra szolgál, hogy megcsinálja az átmenetet az egyik végletből a másikba. És mellest még arra is, hogy már jó eleve előítéleteket keltsen a közvéleményben az új kiegyezés ellen. A formula szerint a Bánffy kiegyezésénél Ausztria feldult helyzete volt az akadály és a kiegyezés célja, holott most a Badenivel kötött egyezés az akadály és az osztrák belső rend a cél. Nem csodálhatók, ha a közönség nem értené meg első

olvasásra a formulát. Ez ugyanis bánffyul van elmondva, hát megpróbáljuk magyarra lefordítani. A főudvarmester ur — a saját szavai szerint — azt tekintette céljaul, hogy Badenival a kiegyezést megköthesse, de az osztrák belviszonyok gátolták e szándékát. Ugyancsak a főudvarmester ur szerint Széll Kálmán most nem kiegyezést akart kötni, hanem a Koerber ur dolgát kívánta eligazítani, vagyis olyan alkura törekedett, mely az osztrák érdekek szempontjából elég kedvező legyen arra, hogy velünk szemben testvéri egyetértésre bírja Ausztriának marakodó nemzetiségeit. Vizsgáljuk meg a formula első részét. Báró Bánffy urnál tehát a kiegyezés volt a cél. Széll Kálmánnak — igaz — nem ez volt a célja. Ő nem kiegyezést akart, hanem az ország anyagi érdekeinek megóvását akarta, — kiegyezés után, ha lehet, ám gazdasági különvállalás is, ha kell. A különbség valóban lényeges, de nem a királyi főudvarmester ur javára. Ami pedig Ausztria szétdukt belpolitikai helyzetét illeti, hát káosz akkor is volt odaát, most is van. De kétségtelenül most kisebb mértékű, mint akkor. A báró Bánffy kiegyezési partnere az a gróf Badeni volt, akinek idejében a fegyveres erő vonult fel a vereskedő osztrák parlament tanácsstermében s a bécsi utca zendülő tömege a Burg kapuit ostromolta. Akkorhoz képest most valósággal idilli csend uralkodik Ausztriában. A parlament részben visszakapta munkaképességét és az ellenséges nemzetiségi táborok épp most tanácskoznak a nemzeti viszályok kiegyenlítéséről s e révén a törvényhozási gépezet rendes munkabírásának tartós biztosításáról. Ebben a tekintetben is tetemes a különbség; de ez a különbség sem előnyös báró Bánffyra nézve. Neki ugyanis a kétségbeejtően zilált osztrák viszonyokhoz képest nagyon

drága árt kellett koncedálnia a kiegyezés elfogadásáért. Az ischli klauzula volt az az ár, amelyről a báró urnak egy süldő közjogász az akarta a minap kisütöni, hogy a legártatlanabb dolog volt a világon, mert hiszen — ugymond — a magyar parlament az időhöz nem kötött kiegyezést bármikor felmondhatta volna. Bocsnát, ez az állítás erős meghamisítása az ischli klauzula tartalmának. Ama klauzula szerint a vámszövetség mindaddig érvényben maradt volna, amíg a törvényhozás nem mondja föl. Jól megértsük: a törvényhozás, nem pedig a parlament. A törvényhozás pedig áll a királyból és a parlamentből. És a magyar király egyuttal Ausztria császára is. A klauzula tehát azt jelentette, hogy az önálló vámterülethez való jogunk, mely a Deák Ferenc törvénye szerint minden kiegyezés lejárta után önmagától felleled, csakis Ausztria császárszárjának aktív közreműködésével legyen eleven erejű joggá átváltoztatható. Óriási különbség ez, kérem; s ezt az óriási különbséget nem engedjük egyszerűen elsínikófnálni.

Visszatérve már most az ischli klauzuláról a Bánffy-formulához, hadd állapítsunk meg egy valószínűséget. Ha most kevésbbé ziláltabbak az osztrák viszonyok, mint a Bánffy-Badeni-korszak idején, akkor legalább is nagyon valószínű, hogy ma egy reánk nézve kedvezőbb kiegyezés inkább számíthat Ausztriában parlamenti elintézésre, mint akkoriban. Azzal a Reichsrathal, amelyben a képviselők pofozkodtak s amelybe a fegyveres karhatalomnak kellett betolulnia, semmit sem lehetett elfogadtatni, még a klauzulás kiegyezést sem. Hogy a mai osztrák parlamenttel lehet-e okosan beszélni, még a jövő titka. De hogy egy nyugodtabb lelkiallapban levő testület alkalmasabb a józan mér-

A hol a pénz nem isten

— REGÉNY —

Írta: JÓKAI MÓR

(17)

A hajóteremben volt felterítve az asztal az étkezéshez. Egész patriarkális szokás szerint. Nem volt külön az uraknak, macskaszal a családoknak: együtt valamennyi. Ki hová jutott. Az ételeket bográcsban hordta fel a Manola, végül maga is odatelepedett az asztal végére. Én a Donna és a Cara szomszédságába jutottam, a kormányosunk a Manola mellé került.

A lakomat nem írom le. Ismerős ételek voltak. Ezeknek a leírását mindenkor a legunalmasabb olvasmányok tartottam. Magam szokva voltam mindenhez, ami emberi táplálékot képez, a pumpernickeltől kezdve a frutti di maréig. A malaopörköltnél jobban érdekelt a baloldali asztalkársém, a család fiatal leánya. Tízéves gyermek, de tökéletes szépség. Termete kifejlett, mint a délvidék szülötté. Az arca visszautkrözi a lelkét, oly őszinte angyalian igaz, astralis. Egész figyelmemet e bájos alak kötötte le egészen. Arra gondoltam, hogy ez még pogány. — Elkárhozott. — Én üdvözíteni fogom. — Messiása leszek.

Engedelmet kértem a Capitanótól, hogy a hajótulajdonosunkhoz írott levelemet átadhassam a kormányosunknak. Beleegyezett. Én előszóval is felvilágosítottam a kormányosom levelem tartalmáról. Szívesen vállalkozott rá. Intelligens

ember volt, tudta, hogy miről van szó. De annyi szót mégis ejtett, hogy ez a kis ceremónia egy napi vesztéglést fog okozni az ötvitorlásnak s már eddig is nagy a kétség. Hátha még a páternek hitoktatásban is kell részesítenie a szakramentumban részesítendőket.

A Capitano sietett a kormányos aggodalmait eloszlatni.

— A mi gyermekeink nem nőttek fel a keresztényen vallás ismerete nélkül. Én magam oktattam be őket a hitágazatokba. Tegyelek róla bizonyosságot, kedveseim. Mondd el, Cara, az Ave Máriát!

Az angyali alak felállt a helyéről, összetette a két kezét a keblén s elmondá az üdvözetet csengő szóval, áhitattal. Csak egy szó maradt ki belőle, pathológiai műszó, ami nem jelentékeny. Ilyen alak lehetett Mária is, mikor az angyali „Ave!” hangzott hozzája. Mi idegenek a szymeinket törölték az elzérékenyüléstől.

Azután a Ruffót szólította fel a Capitano, hogy mondja el a Miatyánkot.

A köpcös, zömök fiu felállt a helyéről s homlokát ráncba szedve, kemény hangsúlyozással elmondta az Ur imáját.

A kormányosunknak észrevétele volt rá.

— Kimaradt belőle az „add meg minékünk a mi mindennapi kenyérünket”.

A vad suhanc dacosan vágott neki oda.

— Azért nem kell imádkozni. Ott Isten megadja nekünk a mi kenyérünket imádkozás nélkül. Ott függ a fejem fölött a kenyérfa ágán. Ott érik a lábam alatt a batatas kupacában, ott hull az ölembé a harmatkásában. Ad az Isten mindent

imádkozás nélkül. Hát teneked, tengerésznek, nincs-e felhalmozva hatvan napra való kenyered a hajódon, csak a bieszkádat kell kinyitnod, hogy felszold: hát akkor minek zörgeted a mennyek kapuját azért, ami már a kezében van?

(„Ennek a fickónak nem lesz elég a keresztviz, ennek a fejét alaposan meg kell mosni”, dörögte az én kormányosom.)

A Capitano inte a veresnek, hogy kotródjék hátra s előszólitá a negritót: adja elő, mit tud. A Credot.

A pápua összekulcsolta a kezét s a szymeit ájtatosan lehunyva, elmondá a hiszekegyet, szépen, rendesen, csak egy szót cserélt el benne: ahelyett, hogy „szálla alá pokolra” úgy mondá, „szálla alá a gejzirba”. A kormányosunk rögtön helyreigazítá: „nem jól mondtad fiam, pokolrul van szó, nem gejzirról”. — „Boesáss meg, szenor, én láttam a poklot ezzel a két szememmel, azt is láttam, hogy oltotta azt a kí a tenger. Pokol már nincs. De a gejzir az itt van”. Én intettem a kormányosnak, hogy hagyja rá: hiszen vadember ez, nincsen rendes esze. Hanem a hiszekegy végén megint csinált egy kihágást a pápua, a zárószót megelőző után „testünknek feltámadását” hozzátette „foka alakban”. Ezért aztán meg is szidták, ki is kacagták; de nem engedett a maga hitéből: neki ez a mostani teste nem kell, a fókának sokkal különb élete van. O azt választja feltámadásához.

Csak én tartottam meg a komolyságomat. A szépséges Donnához intéztem egy határozott szót.

— Aki igaz keresztényen akar lenni, annak pozitív vallással kell birnia.

legelésre, mint egy lobogó vérű, láztól gyötört gyülekezet, az egészen bizonyos. Ha már most egyáltalán nem a két ország gazdasági érdekei döntik el a kiegyezési alku tartalmát, hanem az osztrák parlament állapota, nohát akkor ki kell mondani, hogy a mostani kiegyezés igen nagy valószínűséggel lesz legalább is olyan jó, mint amilyen a Badeni Reichsrathjának szánt kiegyezés volt.

Ha kötelező kedvünkben lennénk, furcsának találhatnók már azt is, hogy báró Bánffy Dezső pálcát tör valami felett, amit még nem ismer. De nem akadunk fenn azon a furcsa jelenségen, hogy a főudvarmester ur december 31-ikén délután vagy délután már megbélyegezte Széll Kálmánnak azt a kiegyezését, mely akkor még meg sem volt, mert hiszen csak ugyanaznap késő este jött létre. Am azon már mégis csak csodálkozhatunk, hogy báró Bánffy Dezső az önálló vámtérület álláspontjára való átkanyarodásakor s talán ennek a kedvéért is frontot csinál egy olyan kiegyezés ellen, amelynek értékét Széll Kálmán eleve úgy határozta meg, hogy végösszegében nem lesz ránk nézve kedvezőlenebb a Bánffy-Badeni kiegyezésénél. A főudvarmester ur — igaz — nem tartozik bizni utódjának e kijelentésében. Helyes; az ő bizalmatlansága természetes is, szubjektíve jogosult is. De a két kiegyezést egymáshoz viszonyítva, mégis csak három eset lehetséges. Vagy az, hogy az új kiegyezés csakugyan épp olyan jó, mint a régi volt; ebben az esetben báró Bánffy Dezső a saját művét bélyegzi meg, midőn a Széll Kálmán művét mondja az önálló vámtérülethez való csatlakozása okának. A második eset az, hogy az új kiegyezés jobb a réginél; no akkor meg pláne csodálkozhatunk, hogy báró Bánffy Dezső ez előtt négy évvel megkötött egy rosszabb alkut s most a jobb alku elől elmenekül a gazdasági különválás elvi álláspontjára. A harmadik eset pedig az, hogy a Széll Kálmán kiegyezése rosszabb lesz a Bánffynál. Hát ezt lehet is, szabad is mindenkinek önmagában feltételeznie. De ezt a feltevést előre a nyilvánosság elé vinni talán még sem egészen iudomos. Ha az ember bizalmatlan valami iránt, aminek tartalmát még nem ismerheti, hát várja be legalább annak a valaminek a megismerhetését, aztán vizsgálja meg szigorúan, s okolja meg bizonyítékokkal az előre megkoncipiált ked-

vezőtlen ítéletet. A politikai lojalitás ezt kívánja a közönséges halandóktól. Volt miniszterelnököktől és főudvarmesterektől sem kevesebbet.

BELFÖLD

A tanítóképzők új tanterve. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ma adta ki a tanítóképzők új tantervét, amely hosszas tanulmány és munkásság eredménye. *Wlassics* Gyula minisztersége alatt csaknem minden iskolafaj új tantervet nyert. A gimnáziumok a reáliskolák, a kereskedelmi iskolák, a kereskedelmi akadémiák, a keleti kereskedelmi akadémiák, a polgári tanítóképzők, a felső leányiskolák és most a tanítóképzők mind *Wlassics* minisztersége alatt nyerték új tantervüket. Az előbb kiadott tantervek már az utolsó osztályig minden iskolafajnál végre is hajtottak. Az iskola belételeiben nagyjelentőségű alkotások egész sorozata ez. Ha meggondoljuk, hogy a műgyeget tanulmányi rendje és szigorlati szervezete, az orvosi szigorlatok reformja szintén új tanulmányi rendet jelentenek, megállapíthatjuk, hogy az oktatásügy minden fokozatán az utóbbi években lényeges szerves reformokon ment keresztül. A tanítóképzők új tantervét, ennek célját és jelentőségét markáns vonásokkal kiemelő körrendelettel fogja közzétenni a miniszter.

A költségvetés a bizottságban. A képviselőház pénzügyi bizottsága január hó 5-ik napján délelőtt 10 és fél órákig az országgyűlésben a delegáció termében ülést tart, amelyen a vallás- és közoktatásügyi minisztérium költségvetését tárgyalja.

A függetlenségi párt programja. *Kossuth* Ferenc újévi beszédét, amelyben a párt állástoglalásáról emlékezett meg, többféleképpen kommentálták. A *Politikai Értesítő* egy munkatársa ma felkereste *Kossuth* Ferencet s kérdést intézett hozzá a függetlenségi párt programjait illetőleg.

Kossuth Ferenc kinyilatkoztatta, hogy újévi beszédében ezekben sem volt a függetlenségi pártnak hagyományos programján bármint is változtatni, sőt ellenkezőleg. Jegnagyobb nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a függetlenségi párt soha egy hajszálnyt sem engedhet ismeretes programjából. De e mellett, minthogy a jelen súlyos körülmények közt valószínűnek látszó erős küzdelmekből kitolyólag vívmányokat lehet kicsikarni az ország részére olyan téren is, amely tér semmiképpen sincs összefüggésben a függetlenségi párt hagyományos programjával: ennek folytán *Kossuth* Ferenc azt akarja jelezni, hogy a párt el fogja használni a jelen helyzetet arra, hogy programja pontjain kívül eső vívmányokat is lehetőleg megszerezzen az ország számára.

A szerződés.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Írta: *Goda Géza*.

Ugy beszéltek meg, hogy estére találkozunk a kávéházban, ahol a szerződés pontjait meg fogjuk állapítani. Arról volt szó, hogy közösen csinálunk egy kis vállalatot. Mielőtt elváltunk, a mérnök kezét nyújtott.

- Hát a vizontlításra!
- Adieu!
- Hatkor.
- A kávéházban.

Még mindig fogta a kezemet s mosolygott. — A szerződésünk pontjait! — mondta aztán s fölhozta a szemöldökét. — Azt hiszem, nem lesz ügyvédre szükségünk.

Nevetett s melegen szorította a kezemet. Aztán hirtelen kacagni kezdett s mikor már elindult, hangosan mondta:

— Szerződés! Nem rossz!

Csakugyan neveléses volt, hogy mi ketten szerződést kössünk. Olyan régi barátok voltunk, akik legintimebb dolgainkat is mindig elmondtuk egymásnak, az üzlet pedig olyan csekélyes volt, hogy érdemes sem lett volna az említésre. De ezúttal a mérnök sokat várt a dologtól s ragaszkodott ahhoz, hogy szerződést kössünk.

Hat órákig tehát találkoztunk a kávéházban. A mérnök már az asztalnál ült s mosolygva üdvözölt. Közömbös dolgokról kezdtünk beszélni, melyek egyikünket sem érdekeltek, de azért egyik sem tért át összefüggésünk tulajdonképpeni céljára. Végre a mérnök egy kissé hátra tolt a széket, kihúzta a manzsettáját, köhécselt s így szólott:

— Azt hiszem, áttérhetünk a dologra.

Széll Kálmán üdvözlése. *Bácsmegeye* közigazgatási bizottsága ma délután ülést tartott *Latinovits* Pál főispán elnökelete alatt. A főispán indítványára mindkét bizottság egyhangulag elhatározta, hogy *Széll* Kálmán miniszterelnököt a kiegyezési tárgyalások sikeres befejezése alkalmából feliratilag üdvözölni fogja.

A bolgár kereskedelmi szerződés fölmondása. Szófiából táviratozzák, hogy az osztrák-magyar-bolgár kereskedelmi szerződés fölmondása korántsem irányul a monarchia kereskedelme ellen. A fölmondás és új szerződés kötése Bulgáriára nézve csak azért fontos, mert e nélkül a bolgár kormány nem emelheti föl a beltöldei fogyasztási adókat. Az új szerződés megkötése különben is Bulgáriának sokkal nagyobb érdeke, mint az osztrák-magyar monarchiának, mert a monarchia alig exportál valamit Bulgáriába (alig ötmillió korona értékben) — ellenben a bolgárok évenként átlag tizenkétfélmillió korona értékű nyersterményt küldenek az osztrák-magyar piacokra.

KÜLFÖLD

A császár megjegyzése. Nyílt titok, hogy a német császár nem valami nagy barátja az általános választási jognak, s ha rajta állana, szívesen helyettesítené mással. Egy idő óta többféle hír merül fel a német sajtóban, melyek a választási rendszer megváltoztatását ujságolják. Egy könnigsbergi lap berlini levelezője e hírek kapcsán Vilmos császárnak egy érdekes mondatát eleventi föl. Amikor Bismarck herceg elbocsátása alkalmával egy magasrangú személyiség az öreg kancellárnak hibául rótta fel az általános választói jog létesítését, Vilmos császár ezt így helyeselte:

— Pezsgőt adott a népeknek, amelynek pedig huslevesre volt szüksége.

A marokkói lázadás. A szorongatott szultán az ultima ratióhoz folyamodott, szabadon bocsátotta Meszkinerben fogva tartott bátyját, *Mulaj Ahmedet*, akinek a lázadó Bu-Hamara magát kiadta. A herceg, akit Marokkó trónja jogosan megillet, visszakapja minden rangját, hozzá vezéri rangot a szultán serögében, de kétséges, hogy az évek óta folyó üzemlet keserűség nem ragadtatja-e őt bosszúra a szultán ellen.

Egy okos spanyol lap, a madridi *Liberal* tudni véli, hogy mi a szultán jövődó programja. Szerinte, ha az események megint komoly fordulatot vesznek, a szultán egyelőre Rabadba menekül és európai hajlamai megtagadásával az iszlám őre- és védőjeként lép fel. Azután nagy haderővel visszatér Fezbe és felveszi a harcot ellenségei ellen.

A *Figaro* a marokkói eseményekre nézve kér-

— Ugy van — mondtam — térjünk a dologra.

Mindketten mosolyogtunk. A mérnök rop-pant szertartásos arcot vágott, írót és papirost tolt előm s így szólott:

— Te majd írod.

A fehér papírlapot magam elé helyeztem s nagy betűkkel írtam a középre: szerződés.

— Helyes — mondta a mérnök. — Tehát nemde, arról van szó, hogy mint társak közös erővel hasznosítjuk az akkumulátoros kézi lámpásomat. Sokat nem lehet rajta keresni, de egy pár száz forint mégis kinéz a dologból. Tulajdonképpen szóra sem érdemes az egész és már most meg kell jegyezmem, hogy a szerződéskötést lényegileg fölöslegesnek tartom.

— Akkor ne is csináljuk — vágtam közbe. — De, csináljuk. Elvégre az ember ember. Nem lehet tudni, hogy mi lesz a dologból. En csak abszolút bizalmam konstatálására mondtam, hogy feleslegesnek tartom a szerződést.

— Nagyon megtiszteltsz.

— Gyerekség! — folytatta a mérnök. —

Neveléses! Hisz ismerem engem és én ismerlek téged. Közünk nem fordulhat elő olyasmi, aminőt gyakran hall az ember. Mi nem eszalhatjuk meg egymást. Az igazat megvallva, ha csak legálavolabbról volna ilyen gondolatom, egyáltalán bele sem mennék a dologba.

— Természetes, — feleltem mosolygva. — A család ki van zárva.

A mérnök nagyot fújt a szivarjából s előre-hajlolt a papiros fölé.

— Tehát — mondta — szerződés, mely egyszerűen...

Írtam.

— Az első pont — figyelmeztett a mérnök — a tékebefektetésről szól.

Amire a Donna hasonló komolysággal felelt: — Majd fog ön pozitív vallást is találni nálunk. Ez a tízparancsolat, ahogy azt mi a férjemenl együtt a hűveink számára kidolgoztuk.

Kidolgozták! No erre kíváncsi vagyok.

Azzal odaint maga elé a fiát.

— Mondd el a tízparancsolatot.

A Kadét engedelmeskedett.

„En vagyok a te urad Istened, ki teremtetem a világot és benne a földet s a földön a legkes állatot, az embert, megszámlálhatatlan idők lefolyása alatt.“

(Tehát nem hat nap alatt.)

„En hoztalak ki tégedet a paradicsomba a rabszolgaságnak és bűnöknek világából.“

(Ez szól mind az öt világrésznek, különösen a vén Európának.)

„Ne legyenek tenéked idegen isteneid én előttem. Ne csinálj te magadnak bálványokat aranyból és ezüstből emberek képmásával, akiknek neve pénz, hogy azt imádd.“

„Ne emlegesd az én nevetem hiába: ne törj az égbe imádságokkal; mert én ismerem a te kívánságaidat s akaratomat emberi szóra meg nem változtatom. Ha bünt követsz el, bánd meg és tedd jóvá; mert nem az én haragom büntet meg téged, hanem saját bűnöd. En nem vagyok az erős bosszúálló Isten; nem büntetem meg az apák bűneit a fiakban harmadízig; de megjutalmazom a jótetteiket minden nemzetségükben.“

(Folytatás következik.)

MOLL SEIDLITZ POR
feltűnőhatalan háziszert mindama gyomorhajónál, melyekből a
rosz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban
MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SO
Legjobb fájdalomcsillapító bedörögés, csúsz, közsvény és egyéb meghűlés bajok-
nál. A rakárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 filléért kap-
ható. MOLL készítmény kérendő.

dést intézett egy francia képviselőhöz, aki egyebek között azt mondta: Akárhogy végződik is a mostani állapot, akár megbukik a szultán, akár leveri a lázadást, a most oly befolyásos *Mac Lean* pozíciója mindenesetre megrendül. Franciaországnak ettől nem kell félnie, sőt ellenkezőleg, a lázadás vezére csak Franciaország számára dolgozott, ha el tudjuk foglalni azt a helyet, amelyet számunkra szabaddá tett.

Madrid, január 3.

A *Liberal* fezi tudósítója két miniszterrel beszélgetett, akik úgy nyilatkoztak, hogy a helyzet *rosszabbodott*. A szultán csapatai között teljesen *felbomlott a fegyelem*.

Madrid, január 3.

A *Liberal* azt a rendkívüli forrásból származó hírt regisztrálja, hogy *Bu-Hamara* bevonult *Fesbe*, ahol *szivesen fogadták*.

Töltényszállítás Szerbiába. Egy berlini lap szerint a szerb kormány felszólított több külföldi gyárost, hogy éles töltények előállítására nyújtsanak be ajánlatokat. A kormány két millió frank értékű töltényt akar megrendelni. Nehogy azonban a világ valami nagyon megijedjen, hivatalosan úgy okolják meg a megrendelést, hogy a kragujeváci lőporraktár felrobbanása következtében szükség van töltényekre. A pályázatban német, francia és belga gyárosok vesznek részt, sőt egy távirat szerint a belga gyárosok már el is nyerték a szállítást.

A német trónörökös a cárnál. Emléttük mai reggeli lapunkban, hogy a német trónörökös legközelebb (talán februárban) Pétervárra megy, a cár látogatására. Ugy látszik, hogy ez nem terv, hanem megállapodott dolog, mert különben a német lapok nem konstatálnák úgy, mint elhatározott, bizonyos dolgot. A *Local-Anzeiger* a következőket írja:

Tulónánk a célon, ha az ifjú trónörökös utazásában politikai eseményt látnánk, de akkor is tévednénk, ha ettől a látogatástól minden politikai jelentőséget el akarnánk vitatni. Az orosz kormány nemrég nyilatkozott hivatalosan a macedóniai helyzetről, gróf Lamsdorff pedig csak az imént tért vissza Bulgáriába, Szerbiába és Ausztria-Magyarországban tett, föltűnést kelő utjából. A trónörökösnek e fontos eseményekhez kapcsolódó utja meggyőzőleg bizonyítja, hogy a német kormánytróka nemcsak tájékozva vannak az orosz Balkán-politika legközelebbi céljairól, hanem azt helyeslik is, mert különben aligha hívták volna meg Pétervárról a német trónörökösét éppen most. Nem lehet komolyan venni azt a föltételezést, hogy a trónörökös megtisztelésével akarják megnyerni a német politikát az orosz terveknek. El kell tehát fogadni azt a bevégzett tényt, hogy a balkáni orosz politikára nézve teljes az egyetértés

a pétervári és berlini kabinetek közt s ez bizonyára mérvadólag fogja befolyásolni a nemzetközi politikát.

Berlin, január 3.

A *National Zeitung* jelenti: A trónörökös pétervári látogatása után a tavaszon körutat fog tenni a Földközi-tengeren és meglátogatja Rómát és más fővárosokat. A római látogatás nem fog egybeesni a német császári pár látogatásával.

Berlin, január 3.

A trónörökös látogatásáról félhivatalosan azt jelentik Pétervárról, hogy a látogatás megfelel a hagyományos orosz-német jó viszonyoknak. A trónörökös több napig marad Pétervárott, hogy megismerkedjék valamennyi vezető személyiséggel.

Bolgár költségvetés. A szobranje ma tartott ülésén valamennyi szavazattal három ellenében harmadik olvasásban is elfogadta a költségvetési előirányzatot. A költségvetés 99,017,900 frank bevételt és 97,753,910 frank kiadást irányoz elő, vagyis a fölösleg 263,000 néhány frank, természetesen papíron.

Venezuela. Semmi oly újabb hír, melyet érdemes lenne fölemlíteni, ha csak az nem, hogy tegnap erős kormánycsapatok mentek a Tuly-völgybe, hogy utját állják a lázadók elővédjének, mely Caracas felé tart.

New-York, január 3.

Puerto Cabellóból e hó 2-ről érkezett távirat szerint a blokádot foganatosító hadihajók a belső kikötőben lévő összes venezuelai járműveket elfoglalták. Az intézkedés alatt csapatokat szállítottak a tengerpartra. Lövés nem történt. A megszállás csak időlegesen volt. Port of Spainből érkezett távirat szerint a lefoglalt Zumbador venezuelai hadihajó fogja mind a 40 elfoglalt járművet Port of Spainba vonsolni. E járműveken összesen 30,000 dollárt találtak.

A cseh-német egyezkedés.

Bécs, január 3.

Ma délután gyűlt egybe a miniszterelnökség helyiségeiben a *csehországi és morvaországi vitás nemzeti ügyek* szabályozására egybehitt értekezlet. A kormány részéről megjelent *Koerber* miniszterelnök, *Hartel* és *Rezek* miniszterek, továbbá a cseh és morvaországi pártok összes meghívott megbízottai. *Koerber* miniszterelnök megnyitotta az értekezletet és kijelentette, hogy a pártok által óhajtott eszmecserre azt bizonyítja, hogy az ismeretes kérdések megoldását a legbiztosabban a népek meggyőzése készíti elő. A kormány mindenkor ragaszkodott ehhez a fölfogáshoz. A kormány hálásan fogadja, hogy most úgy német, mint cseh részről ismét előnyt adnak a közös megbeszélésnek, mert mindenilyen találkozásban nagy erkölcsi jelentőségű közlekedés

látunk abban az esetben is, ha teljes siker nem is értenék el ezuttal sem. Mert akkor is szélesebb nyomatok fognak fennmaradni, amelyek a vizsly rendezésének útját még világosabban megjelölik. A kormány ezért feszült érdeklődéssel fogja követni az értekezlet lefolyását. Ha a két ismeretes memorandum tartalmában és előfeltételeiben messze elágazik is, mégis sokkal nyomatékosabban lép bennük előtérbe az ellentétek kiegyenlítését követelő szükségesség eszméje, mint bármely eddigi hasonló nyilatkozatban. A kormány az értekezlet elé terjesztendő elaborátumban kísérletet fog tenni a kompromisszum elérésére, mely főleg avval a mindkét pártnál nyilvánuló, teljesen helyes fölfogással számol, hogy a német-cseh vizsly kiegyenlítése legelőszérűbben lépésről-lépésre történik. Ez az elaborátum is módosítható, amint hogy e kérdésekben általában nem elvek hozzák meg a döntést, hanem egyedül a mindkét részről a békére irányuló akarat. Tárgyi háttér nélkülöző agitációk és ezek által felszított nemzeti szenvedélyek hasonlíthatatlanul többet ártottak, mint a törvényhozás állása. Nyugodt munka mellett kétségtelenül és legalább is el fogják érni azt, hogy a kormány megbízható tájékoztatást nyer a jövőre nézve egy Csehországot, mint a Morvaországot érintő ügyekben, mely utóbbiakra nézve a kezdésnek kipróbált módszere, mint a miniszterelnök reméli, csak ílébe van szakítva és nincs teljesen feladva. A visszatérés módja e rendszerhez a morvaországi képviselőkkel való külön tárgyalásnak maradt fenntartva. A miniszterelnök azután ezt mondja:

— Uraim! Éppoly lojális, mint súlyos küzdelem után néhány nap előtt a Reichsrathban képviselt királyságok és országok és a magyar korona országai gazdasági közösségének alapjaira nézve a két kormány közötti időtartamra új megállapodás jött létre, amely egy megegyezés, a két államterület érdekeinek kiegyenlítése és nem győzelme az egyiknek a másik felett, mert ezt egyik sem engedte volna. Mindkettő felett azonban győzedelmeskedett az összetartozandóság tudata, a monarchia iránti közeletesség. Ha már most mélyreható elintézés áramlatok dacára az összbíródalom magasabb céljai a régi módon elérhetők voltak, annál inkább lehetőségeknek kell lenni, hogy leggyőzzük azokat a nehézségeket, amelyek máris túlsokáig sorvasztják ennek az államterületnek a gerinóit. Előre kell jutnunk és nem szabad mindig újra megakadnunk ez egy akadállyal. Az osztrák parlament jussón el egyszersmindenkorra köteleességeinek teljesítéséhez. Erre nézve sinus utolsó óra. Meg kell történnie és ezért kérem önöket, engedjék, hogy megtörténjen. Egysítsék erejüket és hársítsák el utunkból ezt az akadályt.

A miniszterelnök beszéde után a pártok képviselői tették meg nyilatkozataikat.

Dr. Funke azt mondta: Mi mindig hajlandók

— Egyenlő összeget fektetünk be — mondtam.

— Ohó! — kiáltott a mérnök, — abból semmi sem lesz. Én ismerem a te viszonyaidat. Nagyon jól ismerem, édesem. Tudom, hogy ti néhez küzdelmek árán juthattok tőkéhez, hogy nektek ritkán akad s hogy ... No, igen, ne vedd rossz néven, nem vagy gazdag ember.

— Nem, — mondtam szomorúan.

— No, látod. En háló Isten jobb sorsban élek, nem panaszkodhatnék s így tudod, mit proponálok? ...

— Nem.

— Azt, hogy a tőkét háromnegyedrészben én adom, te pedig egynegyedrészben adod a pénzt. Ez a méltányosság. Elengedném az egynegyedet is, de ismerlek benneteket s tudom, hogy egy kissé hanyagok vagytok, ha nem vagytok anyagilag érdekelve.

Ravaszán, fölényesen mosolygott, a szemembe nézett, hunyorgatott s aztán így szólt:

— No ne haragudjál! Haha! Hisz látod, hogy jól látom a dolgokat. Ugy-e? ... Tehát ird ugy, hogy te csak az egynegyedrészét adod: kétszáz, azaz 200 koronát ... Ugy! Helyes!

— Igazán kedves vagy — mondtam csöndesen.

Le voltam kötelezve ennek az embernek, bámultam jószívűségét s meghatott, hogy olyan egyszerűnek és természetesen tartotta, hogy aki nehezebben keresi a pénzt, az kevesebb tőkét fektessen a vállalatba.

— A második pont — folytatta a mérnök élénken — a várható haszonban való osztozkodásról szól. E pontnál rögtön ki fogom fejteni álláspontomat, de előbb kávéval rendelek.

Főállt s úgy piszegett a pincérre, aki egy

perc múlva letette a kávéat az asztalra. A mérnök azonban félretolta s folytatta a tárgyalást.

— ird tehát — monda — hogy a jövedelmekből egyenlő részben osztozunk.

— Ezt nem engedhetem — vágtam közbe. — Én csak egynegyedrészben ...

— Ohó, édesem, ez tévedés! Nagy tévedés! Ne nézz engem csak olyan száraz üzletembernek. Arról szó sem lehet.

— Ez igazán nagylelkűség tőled — feleltem meghatottan. — Mindig tudtam, hogy kiváló karaktervonnásaid vannak, de ez annyira meglep, hogy ...

— Nem mindig itélik meg az embert helyesen, — monda szerényen a mérnök. — Hát nem tagadom, hogy még életemben mindig törekedtem arra, hogy meg legyenek velem elégedve. A pizkosságot nem szeretem.

— Igazad van.

— Tehát ird, hogy a haszonban egyenlő arányban osztozunk. A harmadik pont az esetleges veszteség.

Elhatároztam, hogy ennél a pontnál én leszok a nobilissabb. Így szóltam tehát:

— Ami a veszteséget illeti, méltányos és jogos, sőt tisztességes egyedül csak az lehet, hogy én viselem a veszteség háromnegyedrészét.

— Nem — monda a mérnök izgatottan.

A nagylelkűség dühe hangzott most már a szavából s idegesen kopogott az asztalon. Hangosan beszélt s szinte fenyegető hangon mondta:

— A veszteségnek egynegyedrészét te viseled, rám pedig a háromnegyedrész esik. Értetted? Tinektek azért nincs semmittek, mert könnyelműek vagytok, nem számoltok az eshetőségekkel.

— De kérlek!

— Hagyd el! Nekem ne beszélj! Hát nem

borzasztó könnyelműség az tőled, hogy a háromnegyedrész veszteséget akard? Most mond meg őszintén! Tedd a kezdet a szívedre s gondolkozzál. Nem borzasztó könnyelműség?! Egészen más az, ha mi vállalkozunk ilyesmire, mi, akik elvlegre könnyebben kerestünk. De ti ... komolyan mondom, hogy ha van aggodalmam, mikor veled szerződöm, az csak az, hogy ilyen könnyelmű vagy te is. Mindig mondták, hogy irókkal, piktorokkal s hasonló népséggel ne kezdjen az ember, hogy az kész veszedelem. Most látom. Édes barátom, ez megdöbbentő! Ezért dühös vagyok, szavamra, hogy dühbe hoztál. Majd szétpatnok a mérgetől. Te akard a háromnegyedrész veszteséget magadra vállalni? Te? Hát mit csinál, ha az egész négy-száz forint eluszik? Egyszeriben kiszorod az a kis pénzdet, amit olyan nagy, kinos munkával összeírtál? Igen? Csakugy kiszorod az ablakon?

A mérnök egész komolyan haragudott. Arca kipirult s az asztalt ütögette beszéd közben. Be kellett látnom, hogy igaz van s hogy komolyan gondoskodik rólam. Nem szóltam tehát, hanem csöndesen beírtam a szerződésbe, hogy az esetleges károknak csak egynegyedrészét fizetem. Mialatt írtam, a mérnök a kávéja felé nyult, egy pár pillanattig kavargatta, aztán hörpintett belőle.

— Szemtelenség — monda — ez a kávé egészen hideg.

— Kihült — mondtam szelíden s sajnálkozva. Még a kávéja iránt is nagy tiszteletet éreztem.

— Kihült? Miért hült ki? Kihült, mert már hideg volt, mikor hozták. Te nem ismered ezeket a pincéreket. Ennél komiszabb nép nincs Európában. Haszonlelő, lusta fráterek, naplopók, csalók.

Ujra hörpintett a kávéjából, aztán dühösen tette a tálcaira.

voltunk egyezkedési értekezletben részt venni. Kijelentjük azonban, hogy csak az általunk tett javaslatok alapján mehetünk bele az egyezkedés akcióba.

Dr. Chiari kijelenti: Mindenekelőtt megkülönböztetünk két kifejezést afelett, hogy Csehország és Morvaország képviselőit közös tanácskozássra hívták meg. A szónok utal arra, hogy a morvaországi német pártok a tartománygyűlés által kiküldött delegációs bizottságban a legmesszebbmenő előzenyiséget tanúsították; mindamellett a bizottságban a másik részről a tárgyalásokat minden indokolt alkalom nélkül rideg formában megszakították. Az ekképpen elszakított fonatot újra felvenni nem lehet a németek dolga. Ezzel a kijelentéssel részvételnünk a közös cseh-morva értekezleten véget ért és ezért az esetleges vitában nem fogunk részt venni.

Facák megjegyzi: Mi békét akarunk német honfitársainkkal, de mindkét félre nézve igazságosbékét. A szónok a lépésről-lépésre való haladás módszere mellett nyilatkozik és azt kívánja, hogy ne tárgyalják egyszerre az összes vitás kérdéseket; hozzájárul abhoz, hogy az összes nemzetiségi ügyek eddig fenntartott junktúráit elejtsék. Elsősorban az állami hatóságok nyelvének kérdését kívánja tárgyalni. A mi nemzetünk szerint, ugymond, a nyelvkérdés rendezésének nemcsak Cseh- és Morvaországra, hanem Sziléziára is ki kell terjednie, sőt ezenfelül a többi országokra is, ahol szláv népek laknak. Ha a németek kijelentik, hogy ők csak az ő laboratóriumuk alapján tárgyalnak, úgy én is kijelentem, hogy mi csak a mi laboratóriumunk alapján tárgyalhatnánk. Ezzel azonban minden tárgyalás lehetetlenné válnék, mivel azonban a kormány részéről új laboratóriumok előterjesztését jelezték, minden aggodalmunk mellett is ezeket meg akarjuk várni.

Gróf Sylva-Tarouca azt tartja, hogy nem a nagybirtokosság dolga, hogy ebben az egyezkedési akcióban vezető szerepet vegyen. Ellenkezőleg át kell engednie a cseh és német nemzetiségi népképviselőnek, hogy elsősorban keressék a kiegyezés és kibékülés útját. A cseh konzervatív nagybirtokosság és egyezkedési akciónál mindent üdvözölni és támogatni fog, ami alkalmas arra, hogy a két egyezkedő fél megegyezéséhez és a békéhez vezessen. Azt ajánlja, hogy a cseh és morva ügyek szétválasztásán kívül az egyes kérdéseket külön, lehetőleg kis albizottságokhoz utasítsák.

Dr. Zacsák morvaországi társai nevében kijelenti, hogy dr. Chiari nyilatkozata kínosan lepte meg őket. A morvaországi cseh képviselői teljes készségüket jelentik ki, hogy tárgyalásokba boosátkozzanak és semmit megkísérletlenül ne bagyjanak, ami e kérdés békés megoldásához hozzájárulhatna.

Báró Chlumecy megjegyzi, hogy a cseh és morvaországi nemzeti vitás kérdések közös tárgyalását Chiari nyilatkozatával egybenhangzólag ő is cél szerűtlenül tartja ténybeli és elvi államjogi okokból. Csak a kérdés elkülönített kezelése, amint ezt különben maga a miniszterelnök is kitérte, vette, nyújt kitérte sikerre.

Herold azt tartja, hogy mindenekelőtt a feleknek egymásköz meg kellene beszélniük az aapelveket, mielőtt maga a kormány előterjesztést tesz, mert ezáltal oly helyzet jönne létre, mely a kormányt egyezkedő fölé tenné és a megegyezés lehetetlen volna.

Koerber miniszterelnök konstatálja, hogy a cseh és morvaországi nemzetiségi ügyek rendezésére vonatkozó tanácskozássokat külön értekezleteken kell

— Nem lehet meginni — mondta. — Pincér! Jöjjen csak ide! Hallja, jöjjen csak! A pincér odajött s alázatosan hallgatja, mikor a mérnök összehúzza. Aztán sompolyogva távozott.

— Mind ilyen — folytatta a mérnök. — Csupa csirkefogó. Csak arra vigyáz, hogy a borraivalóját megkapja, a többivel nem törődik.

Egészen kipirult. A lábait egymásra rakta, mesze tolt a széket az asztaltól s dühös arcot vágott. Hallgatunk.

— De azt hiszed, hogy csak a pincérek? Nem. Az egész világ. Mindenki csak a maga hasznát nézi, csak a másik börtét akarja lenyúzni. Mit törődik más én velem? Mindenki azt hiszi, hogy lopom a pénzt. Hogy én a Nemzeti Bankba járok éjszakánként s a pánclétermen egészen ellopom már. Fogalmad nincs, hogy milyen gazemberek az emberek, megnyuznának, ha nem vigyáznék úgy magamra. Hidd el, hogy ma már a legjobb barátjában sem bízhatik az ember. Ugy tesz mind, mintha ostoba volna s elismeréssel volna tele, ha jót tesz velük az ember, magában pedig azt gondolja, hogy számár vagyok. En is keservesen keresem a pénzemet, én is dolgozom érte, többet, mint akárki. Ti mindig hengegtek, hogy éjjel-nappal dolgoztok s még sincs elég keresetetek. Nagyszerű! Mintha más lopná... Igazán nagyfokú arrogancia kell hozzá...

— Bocsság meg — mondattam — csak nem... — Nem mondom, hogy te, de ti sem vagytok különbek. Ti is azt hiszitek, hogy az ember akármint aláír. Jön valaki, akivel az ember üzletet akar csinálni, szerződést akar kötni s akkor azt hiszik, hogy meg a halálós itéletnél is rosszabb okiratot lehet velem aláírni? Nem terold mondod, de általában, kedves barátom! Mondhatom neked, hogy gazemberek. Mindenki gazember. Óvakodni kell, hogy üzletet kössön az ember. Szerződést pedig a világrt sem csinálók. Huncut volnék, ha csinálnék. Nem csinálók én. Köpj a szemembe, ha valaha megtudod, hogy szerződést csináltam... Nem én.

olytatni. Az egyes kérdések tárgyalására kiküldendő albizottságokra vonatkozó kezdeményezést szívesen fogadja. A miniszterelnök konstatálja, hogy az eltérő hangok és különböző disszonanciák ellenére alaphangként a megegyezésre irányuló akarat hangzik ki és ez nem rossz előjel az értekezlet tanácskozásaira nézve. Mert a közmondás azt mondja: Ahol van akarat, ott ut is van. A kiűzött cél méltó a legnagyobb áldozatokra.

A miniszterelnök ezután Morvaország képviselőit hétlón 10 órára és Csehország képviselőit hétlón 3 órára hívja meg a tanácskozás folytatására, amiből ezek hozzájárulnak.

HIREK

Budapest, január 3.

— BUDAPESTI NAPLO. December 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Lapunk legközelebbi száma. Hétlón délelőtt jelenik meg.

— Személyi hírek. József főherceg és neje, Klótd főhercegné, Szirmay grófnő udvarhölgy kíséretében, tegnap este Budapesten át Fiumába utazott. — Dr. Magyarovics Mladen székesfővárosi főorvos helyettes, aki a székesfőváros megbízásából részt vett a Kairóban tartott nemzetközi orvoskongresszuson, ma visszaérkezett a fővárosba.

— Riasztó hírek a királyról. Bécsből jelentik tudósítónk, hogy az osztrák fővárosban ma késő este aggasztó hírek terjedtek el a király állapotról. Városterre azt beszélték, hogy ő felsége megbetegedett. Bécsi munkatársunk a Burgban tudakozódott s azt a megnyugtató választ kapta, hogy a király teljesen jól érzi magát. Késő este telerdek sokan kérdőzködtek a Burgban ő felsége állapota felől.

— Brankovics patriárka nem beteg. Karlócszáról jelentik: Az érseki titkári iroda a patriárka állapotáról terjesztett hírekkől szemben kijelenti, hogy Brankovics György patriárka a legjobban egészségnek örvendő és tegnap délután négy órakor elnököl a szerb főgimnázium patronátus ülésén.

— Kitüntetés. A király, buzgó és hasznos szolgálatai elismerésül, 16th Tivadar honvédelmi miniszterének osztálytanácsosnak a harminadéztályú vas-koronarendet díjmentesen és dr. Harmatzky Dezső miniszteri titkári címmel és jelleggel főúrnavozott miniszteri segédtitkárnak a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta. A két kitüntetésről a hivatalos lap mai száma ad hírt.

— A belügyminiszter audienolája. Széll Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter jövő csütörtökön egyéb elfoglaltsága miatt nem ad kihallgatást.

— Pápai enciklika. A Vatikánból felette érdekes hír szivárog ki. A kereszténység lelki vezére enciklikán dolgozik, melyet az összes keresztény államok kormányaihoz akar intézni s föl akarja hívni őket, hogy vessenek véget valahára annak a társadalmi tehetetlenségnek, mely elsősorban a kereszténység szemmelvel van ellentétben s találjanak végre módokat, amelylyel a párbajt végképp megszüntetik.

— Wlascics miniszter üdvözlése. Abból az alkalomból, hogy a közköztudatú miniszter munkácsos nagyszabású állami internátust létesített, a munkácsos közönség előkelőbbjeinek és a segítő-egyesület népes választmányának aláírásával Wlascicshoz üdvözölő táviratot küldtek.

Közmvéledésünk ügyének megvitatallan sziklavárát, mondja a távirat, nagyméltóságod úgy jobb erősséggel gyarapította, mely felett az emberbaráti érzelme és a hazaszeretlet érényének kettős sugara ragyog. A magyar állameszem diadalmas terfoglalásának úgy jobb vívmánya ez a kulturális alkotás, mely az északkeleti szegénysorsu nép gyermekeinek melet otthont nyújtva, azoknak szíveiben hazaszeretetet és tudást ocsogtat és belőlük a nemzeti ügynek igazlelkű harcosokat nevel.

A munkácsos állami főgimnáziummal szerves kapcsolatban lévő internátus egyike az ország legnagyobb e nemű intézményeinek. Jelenleg 80 bennlakó tanuló s mintegy 20—30 bejáró nyer benne olcsó élelmezést. Valószínű, hogy az intézmény a közel jövőben még jobban ki fog bővílni s legalább száz bennlakó tanulóknak fog otthont nyújtani.

— Pápai kitüntetés. A pápa Blesskály Ferenc fővárosi segédlelkész utvári papjává nevezte ki.

— A Times eladó. Berlinből jelentik, hogy a Berliner Tagblatt egy londoni távirat szerint angol szurnalistikai körökben az a hír kering, hogy a Times, a világ legtekintélyesebb lapja egy negyed millió font sterlingért eladó. Az eladás oka az, hogy a lap folyton hanyatlék.

— Orth János vagyona. Ujabbán sürin emlegették, hogy Orth János él és letébe helyeztet vagyónának kamatait felvették. A Neues Wiener Tagblatt, — miként bécsi tudósítónk telefontozza — utánaírt a dolognak s a legilletékebb részről kapott értesülések alapján közli, hogy pusztá mendo-monda az egész. Orth Jánost senki sem látta eltünése óta s Zürichben levő vagyónának kamatai, ugyszintén bécsi bankházakban letébe helyeztet tőkének kamatai is érintetlenek. Különbösen is Orth János vagyona nem rug millióra, amint különféle hírosztelesek újságotlák, hanem mindössze néhány százezer koronát tesz ki. Az is bebizonyított tény, hogy Orth János hajójának személyzete közül eddigél sem tiszt, sem matröz soha életjelet nem adott magáról.

— Major Ferenc betegsége. Dr. Major Ferenc országgyűlési képviselő állapota aggasztó. Láza egyre 39 fokon felül van. A beteg elég jól táplálkozik, a szívüködés is elég jó, s ha a magas lázat meg két napig elviseli, remény van rá, hogy felépül. Dollinger Gyula sebesítanár dr. Szentkirályi tanárséggel 1 órakor új kóteseket alkalmazott a megoperált testrészekre. A betegnek ma gróf Zichy Gyula apát, szolgálattevő kamarás utján a pápa a következő táviratban küldte áldását:

Ó szentsége nagy részvétell veti tudomást betegségedről, különös apostoli áldást küldi és imádkozik velem együtt felgyógyulásodért.

— Hamdi bég halála. A berlini török nagykövetség volt katonai attaséjának, Hamdi bégnek titkosatos halála Konstantinápolyban is általános feltűnést keltett. A fiatal és nagyműveltségű katonatisztet ugyanis a szultán nem szerette és egyserre minden külföldesebb ok nélkül visszahívták Berlinből. Konstantinápolyba visszaérkezve, Hamdi bégét minden kihallgatás nélkül letartóztatták és tudatták vele, hogy a szultán száműzte őt. Mikor azonban hajóra szállították, hogy száműzése helyére vigyék, a legelső éjszakán nyomtalanul eltűnt a hajóról. Most a napokban végre megtalálták a Bosporus partján a bég holtestét, amelyen dacára annak az erős felszállási állapotnak, amelyben a hulla volt, világosan meg lehetett állapítani az erőszakos halál nyomait. Valószínűleg megfojtották, a tengerbe vetették, amely aztán a holtestet a partra mosta. A konstantinápolyi társaságban általános a részvét a szerenósétien véget ért és nagytehetségű fiatal katonatiszt sorsa iránt és nagy az izgalom azok miatt a képtelen viszonyok miatt, hogy a huszadik százaaban ilyen módon tűnének el az élők sorából kiváló török személyiségek.

— Gyalogosan az északi sarkra. Az északi sarkra már sokféle kísérletezéssel igyekeztek eljutni az emberek, de a próba eideig még mindig hiábavalónak bizonyult. Söt némelyik utas vissza se tért a küzedlemből, amit a sark meghódítására folytatott. Az örök jég hona erősebb az embernél, hatalmasabb a tiltakozása a betolakodás ellen, mint akármicsoda emberi energia s aki ezt el nem hiszi, az vagy kudarcot vall, vagy a halálával fizet a hősiességéért. Például André, a léghajós-utas. S a küzedlem valószínűleg sok nemes áldozatot követel még. Nem bízhatunk meg annak a vállalkozásnak a sikerében sem, amire most egy amerikai és egy norvég vállalkozott. Gyalog akarják megközelíteni az északi sarkot. Egymagukban, a magukkal cepelhetők kevés eséllyel és fegyverzetel akarják megoldani azt a feladatot, ami a mindenféle uti készséggel bőrségesen felszerelt expedicióknak se sikerült. A vakmerő vállalkozók Le Roy Pelletter és egy norvég barátja, Lawton. Pelletter ez idő szerint levélhordó Alaskában s tulságos optimizmussal beszél a vállalkozásról. Nem hiszi, hogy nehéz lenne fölgyalogolni a földgolyóbis tetejébe. Csak növényi tápszereket visznek magukkal. A tavasszal kezdik meg a sétát és pedig San-Franciscóban. Onnan Grönlandba mennek s Grönlandból tovább — amíg meg nem unják a gyaloglást.

— A szinészvő váltól. Kovalevszky orosz követségi tanácsos, Witte pénzügyminiszter helyettesét, mint arról már szó volt, fölmentették állásától. Az eset előzménye az volt, hogy a tanácsos nevére Schabelsky Elza színészvővel kapcsolatosan nagybűszszegű váltohamisítások történtek. Schabelsky Elza, aki Péterváron a nevével elnevezett Schabelsky-színházat alapította, most a Lokalanzeigerben a következő nyilatkozatot tette közbe:

Színházi vállalkozásomból kifolyólag a mult évadban pillanatnyi pénzavarába jutottam. Hitelezőim, akik jól tudták, hogy üzletem szilárd alapokon nyugszik s akik becsületlen vállalkozónak ismertek. elhatározták, hogy kellemetlen helyzetemből kiségitenek s az üzletet tovább vezetik. A vezetőiség élen olyan férfiak állának, kik előkelő helyet foglalnak el a kereskedő világban. Nothnow, Korupin és Duodin nevei elég garanciát nyújtanak. Meg vagyok győződve arról, hogy hitelezőim legközelebb 2—3 év alatt pénzükhöz jutnak. Amikor mérlegel csináltak, 234.000 rubel aktivált és 233.000 rubel passzívát állapítottak meg. A teherletek közt természetesen váltók is fordultak elő s mintthogy a pétervári bankok csak két kezes aláírása mellett szá-

mitolnak le kénytelen voltam egyik-másik barátom és jó ismerősöm grófját igénybe venni. A váltóadóságok azonban összes adósságaim harmad részét is alig teszik ki.

— **Pályadíj az olvasni tanításért.** A Budapesti Tanítótestület az olvasni tanítás módját tárgyaló munkáért 150 koronás pályadíjat tűzött ki. A pályamunkák különösen három kérdésre kell kiterjeszkednie, nevezetesen:

1. Indokolt-e a magyar tanítók körében megindult mozgalom a fonomikai és a vele rokon olvasási módszereknek általános meghonosítása tárgyában? 2. Tanácsos-e az olvasás tanítását az eddiginél gyorsabb tempóban vezetni? 3. Előnyben vagy hátrányban áll-e az írva-olvasási módszer a fonomikai és a vele rokon módszerekkel?

Pályázhatnak hazánk összes tanítói; a pályamunkák é. év szeptember hó 1-éig küldendők be *Trajtler Károlyhoz* (Budapest, II., Margit-körút 13.), a tanítótestület elnökéhez.

— **Későn jött kitüntetés.** *Szabó József*et, a Biharvármegyei Gazdasági Egylet elnökét, tegnap kereste föl a király kegye, de *Szabó József* nem tudta bevárni a királyi elismerését, egy nagyobb ur, a Halál szolgáltató el előle. A hivatalos lap mai száma közli, hogy *Szabó József*nek, a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül, a mezőgazdasági „pernyési” előnévvel díjazottan adományozta a király. Mire a kitüntetés híre Nagyváradra jutott, *Szabó József*, az új neves, már nem volt életben. Az elhunyt család-jához *Darányi miniszter* részvétlevelét küldött s megbízta *Beóthy főispánt*, hogy őt a temetésen képviselje.

— **Marconi íthom.** *Marconi*, miután sikerült neki drót nélküli távíratolni Amerikából Európába, hazamegy Olaszországba s Róma közelében, a Monte Marion épített laboratóriumot. *Marconi* még tökéletesebbé akarja tenni a találmányát, s egykori tanítóját, *Righi* tanárt kérte meg, hogy segítsen neki elektrotechnikai kísérleteiben. Az olasz király nagy aranyéremmel fogja kitüntetni *Marconi*t, amint hazatér Rómába.

— **Honvédtisztek tüntetése a Gotterhalte ellen.** Egy úvidéki telegram alapján írja a *Magyarország*, hogy *Úvidéken Szilveszter* estején néhány honvédtiszt a Gotterhalte ellen tüntetett. Az úvidéki, pétervárad és kamenitzi tisztikar Szilveszter estején bajtársi összejövetelt rendezett az úvidéki Mayer-szállóban, amelyen a tisztiek családtagjai is résztvettek. A hangverseny után fölemelkedett *Waura vezérőrnagy*, a pétervári erőd parancsnoka és rövid felkészítést mondott a királyra, amelynek végzetével a hetvenedik gyalogezred zenekara rázendített a Gotterhalte-ra. Ekkor az történt, hogy az úvidéki honvéd zászlóalj néhány aktív tisztje tüntetést hangosan magyarul kezdett beszélni s a tábornoknak s a zenekarnak hátat fordítottak, amivel tiltakozásukat akarták demonstrálni a Gotterhalte ellen. Az osztrák néphimnuszot a zenekar ennek dacára végigjátította. Az incidens a jelen voltak körében nagy feltűnést keltett.

— **Merénylet egy kaszinó ellen.** A osernát-falusi kaszinó ablaka alatt a tegnapi éjszakán lövés dördült el. A kaszinóban még sokan voltak a tagok közül s a puska lövése legott ablakot nyitottak. A község sőtét utcáján egy kocsi robogott végig, a kocsiban pedig egy ismeretlen férfi ut. A szolgabírósnak sikerült letartóztatni a kocsi ülő férfit, akinél lögyvert találtak, de kiélt nem tudták megállapítani. A merénylet pillanatában *dr. Fekete Endre* másodmagával állott az ablakban s nincs kizárva hogy a merénylet ő ellene irányult.

— **Adomány a hírlapírók nyugdíjintézetének.** *Breymann de Schweerenberg* Gusztáv a következő levelet intézte *dr. Falk Miksa* orsz. képviselőhöz mint a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete elnökéhez: Méltóságos ur! A kegyteljes királyi kitüntetés alkalmából, melyben méltóságos mindszenti *Rákosi Jenő* főrendiházi tag ur részült, van szerencsém 160 koronát a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének rendelkezésére bocsátani. Fogadja méltóságod nagyrabecsülésem őszinte kifejezését, melylyel vagyok kiváló tisztelettel Budapest, 1903. január 3. *Breymann de Schweerenberg* Gusztáv.

A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete alapja javára újabban a következő egyesületek szavaztak meg támogatásokat: A magyar gazdatisztek és erdő-tisztek orsz. egyesülete 50 korona, az O-Budai Tornaegylet 20 korona, a Magyar Lovaregylet 400 korona, a Magyarországi Tornaegyletek Szövetsége 60 korona, a Budapesti cipész-mesterek köre 10 korona és a Győri kör 10 korona.

— **Megszökött huszár.** *Szekeres József* 13. huszárezredbeli közhúszár a minap meglátogatta *Kurcz János* lavágó barátját és az éjszakát is nála töltötte. Kora reggel, mikor még a házbeliak aludtak, felkelte, felöltözött a lavágó ruhájába és így megszökött. Az egyruháját ott hagyta. A szökevény huszárt keresi a rendőrség.

— **Kína közlekedésügyi minisztere.** Ezideig nem volt efféle hivatal Kínában. Hogy ki hogyan utazik, a vasut micsoda tarifa szerint szállítja a pasasérjait s van-e ut és mód arra, hogy a rengeteg birodalomban eljusson az ember egyik városból a másikba — ezzel senki se törődött. Kína nem tanult a külföldtől, meg az arrogáns Európától semmit. Neki jó volt ugy is minden, ahogy réges-régen berendezkedtek. Lehettelen azonban meg nem látia azt, hogy mit jelent Japán életében az, hogy befogadja magába a civilizációból azt, ami jőzán haladást jelent az állapotokban. S a szomszédos jó példa és a szomszéd ország fejlődése sarkalja Kínát is a reformokra. Lassan-lassan enged ugyan tért az újításoknak a copf, de már mégse annyira merev az álláspont, amit elfoglalt a modernséggel szemben, mint annak előtte. Legújabb példát rálatározta magát a nagy ázsiai ország arra, hogy Japán mintájára közlekedésügyi minisztériumot létesít. Ennek az új hivatalnak a közlekedés dolgába egyelőre nem igen sok beleszólása lesz, mert Kínában idegenek építettek meg a vasutakat, akiknek koncessziója valószínűleg nem igen tűri meg a beavatkozást a vasut belső dolgaiba. Harom a postaszolgálat felügyeletében és vezetésében szép feladat vár a minisztériumra.

— **Badeni lemondásának története.** *Badeni* lemondásának érdekes történetét mondja el most egy osztrák lap. Elbeszélésének forrása gyanánt egy olyan osztrák képviselőt jelöl meg, aki *Badenivel* szoros barátságban van. A képviselő állítólag így beszélt el *Badeni* lemondásának történetét:

A parlamentben egyre rosszabbra alakultak a viszonyok s *Badeni* meggyőződött arról, hogy helyzete tarthatatlan. 1897. novemberében, tehát a legvalóságosabb időben, mielőtt a király *Walsee*be utazott, audienciára jelentkezett ő felségénél.

— Felsőleges uram! — mondá — azt hiszem, hogy az én személyem a parlament viszonyok orvoslásának utójában áll.

A király erre bővebb magyarázatot kért. — Ugy vélem, hogy a leghelyesebb volna beadni lemondásomat! — szöjt *Badeni*.

— S ily válságos időben akar ön is elhagyni? — válaszolt ő felsége.

— Ha felségem nem vonja meg tőlem kegyét, szívesen maradok s mindvégig teljesítem kötelességemet, — mondá gróf *Badeni*.

— Helyes, maradjon tehát! — felsége nyilatkozata folytán *Badeni* azt hitte, hogy teljes mértékben birja az uralkodó bizalmát s midőn az audienciáról visszatért a parlamentbe, szívesen fogadta a képviselők üdvözlését. Emelt lövel lépett a tárgyalóterembe s midőn a vihar újból kitört, mosolyogva szöjt a mögötte ülő képviselők közt:

— Pozícióm sziklaszilárd!

Pénteken november 26-ikán, midőn a rendőrök behatoltak a tárgyalóterembe, ő felsége nem volt Bécsben s csak másnap este tért vissza *Walsee*ből a fővárosba. A munkások aznap nagy tüntelést rendeztek s ő felsége kocsija csak lassan haladt át a *Mariahilfstrassén* hőmpölygő néptömeg áradatában. *Badeni* gróf ekkor a Hofburgban várta ő felségét s utóbb egy képviselőtársának a következőket mesélte a szituációról:

— Háromnegyed óra hosszat vártam a felséges urat s ezek voltak életem legszörnyűbb percei. Bajos volna elmesélni, hogy mennyit szenvedtem akkor. Tudtam, hogy az utcákon tüntelő néptömeg tolong s azt is sejtettem, hogy ő felsége kocsijának azon az uton kell elhaladnia, ahol a munkások a legzajosabban demonstrálnak. Lehetőleg lepleztem gyűlölelmet, de bizony szörnyen izgatott voltam.

Ő felsége kocsija negyed 8 órakor érkezett a Hofburgba. Gróf *Badeni* a lépcsőházban várta a királyt:

— Szerencsésen érkezett meg, felséges uram? — Nem történt baj, — mondá ő felsége, — de nagy néptömeg tolong az utcán.

Ezután ügyet sem velet a miniszterelnökre és lakosztályába tért. Gróf *Badeni* már akkor sejtette, hogy kegyvesztett lett. A király másnap el is fogadta lemondását.

— **Házasság.** *Vasváry* *Richard*, a *Jemnitz* *Albrecht*-cég intézője, eljegyezte *Weisz* *Alice* kisaszonnyt, *Weisz* *D. Adolf* urnak, a *Weisz* és *Márkus* budapesti bór-nagykereskedő cég belfogadójának leányát.

Parkaszlaki *Dimény* *Mózes* posta- és távirtdalgalalmazó eljegyezte *Kiss* *Piroskát*, *Kiss* *József* posta- és távirtdalgalmazó leányát Budapestben.

Fejérs *Jenő* fővárosi hivatalnok eljegyezte *Bogarasdi* *Nagy* *Pál* magánzó leányát, *Ernát*, Budapestben. *Klein* *Károly*, a *H. Sternberg* junior berlini gyáros budapesti diszponense, eljegyezte *Hahn* *Jusztin* urnót, tanárnót, az ismert pedagógiai írónt.

— **Kinevezések a rendőrségen.** A főkapitány előterjesztésére a belügyminiszter kinevezte: *Schöbert* *Ferenc* segédlogalmazót fogalmazóvá, *Módos* *Gyula* fizetés nélküli segédlogalmazót valóságos segédlogalmazóvá, *Barna* *Béla* rendőrgyakornokot fizetés nélküli segédlogalmazóvá, *Kiss* *István* végzett joghallgatót segédbírájgyakornokká, *Kiss* *Árpád*, *Németh* *József*, *Csurgy* *Géza* és *Mokry* *Aladár* segédásteget hivatalisgáztékké, *Tokacs* *Lajos*, *Tornássy* *Imre*, *Baross* *István*, *Radnai* *Mór*, *Palay* *Géza*, *Sáicsényi* *Frigy*es, *Semsey* *Sándor* fizetés nélküli segédásteget valóságos segédástegettké, *Matekó* *Árpád*, *Bogányi* *Sándor*, *Haydn* *Gergely*, *Tamá* *Lázár*, *Nagy* *Szeghy* *István*, *Rostás* *Kálmán*, *Venczel* *Béla* dínyokokat fizetés nélküli hivatalsegédástegettké. Magasabb fizetési fokozatba léptek: *Nagy* *Károly*, *Jakab* *Béla* segédlogalmazók, *Verhan* *Károly*, *Koszar* *János*, *Pintér* *Aladár* fizetés nélküli segédlogalmazók és *Bartha* *Endre* rendőrök.

— **Egy öregasszony, aki utazik.** Egy kolozsvári *Goró Mihály* nevezett napszamónak az ünnepek előtt pénzt hozt hozott a posta Drezdából. A leánytestvéra küldte, aki évekkal ezelőtt került ki a szász fővárosba, s hogy, hogy nem — vagyonra tett szert odakünn. Ugy látszik, hogy ma is alhoz a városhoz van köve a sorsa, mert nem jöhetett haza a családhoz, hogy együtt ünnepeljenek, hanem pénzt küldött s levélben arra kérte a bátyját, hogy pakolja föl a vonatra az édesanyjukat s küldje ki hozzá. Az utazás kényelmes, jól fűtött vasuti kocsiiban nem árthat meg az örögek. Pedig hát megártott. Olyan nagyon megártott, hogy az öregasszony már betegnek érkezett meg Drezdába s egy napra rá meg is halt a leánya karjai között. Mielőtt azonban behunyta volna a szemét, megkérte a leányát, hogy holttetését küldje haza a kolozsvári temetőbe. Ott pihen az egész család s az utazás visszafelé ugyse lesz olyan fáradságos, mint oda. Az egész uton pihen. A leány megsíratta az anyját s aztán eljárt az utolsó kívánság dolgában. Szabályszerien lefektette az öregasszonyt a megkövetelt számú koporsóba s az öreg magyar néni megindult hazafelé, miután annyiban megismerte Drezdát, hogy huszonnégy óraig haldokolt benne. *Goró Mihály* megkapta a szomorú hírt Kolozsvárra, hogy meg már hazafelé az öregasszony, de halva — s szomoruan bandukolt ki a vasúthoz, hogy megtudja, hogy mikorra várhatja a koporsót. Ott kiszámított neki, hogy tegnapelőttre. A koporsót hozó kocsi azonban még mindig nem érkezett meg. Püspök-Ladányon átmert. Ezt a kiserőlevél láttamozása bizonyítja. De már Nagyváradra nem érkezett meg. Püspök-Ladányban lecsatolták a kocsit s a legnagyobb valószínűség szerint elvitték valamerre. Erről az állomásról többféle elágaznak a sinek s bizonyára valamelyik mellékvonalon közlekedő vonathoz csatlakozott a kocsit. Hogy melyikhez, arról még nincs hír — de a szegény öregasszonynak kijut az utazásból. Még fölsleges utakat is bejár, holott egy utazás éppen elég volt ahhoz, hogy tönkremenjen benne.

— **Életuntak.** *Fatsz* *József* podolini születésű lámpagyújtogató ma reggel a *Hunyady*-tér 7. számú ház lépcsőházában felakasztotta magát. Azért lett öngyilkossá, mert elmozdították az állásából és most a legnagyobb nyomorban élt.

Glöcker *György* 57 éves magánhivatalnok az éjszaka az Erzsébet-téren halántékon lökte magát. A mentők bevitték a *Rökus-kórház*ba, ahol nemskára meghalt. Hátrahagyott levelében a következőket írja:

— Kárba vesztett fáradságom, munkám nem kaptam.

Illés *István*, hajdu-böszörményi születésű, huszonhét éves gyógyszerész ma este föböltötte magát. A mentők haldokolva szállították be a *Rökus-kórház*ba.

A vasúti összekötő-hídrol ma este egy férfi a Dunába ugrott és nyomatlanul elült a hullámokban.

— **Turisták a pákosdi honvédelemnél.** A *Turista*-Egylet tagjai *Prins* *Gyula* vezetésével e hó 11-én *Dinnyésre* mennek a Déli vasut pályaudvarából 6 óra 50 perckor induló vonattal, onnan pedig kocsikon *Pákoszra*, ahol megtekintik a honvédelemet, amelyet meg fognak koszorúzni. Innen gyaog a *Sárhegy* sziklához és a *Csa* a-kastélyhoz, meg a *Szent Donat* kápolnába érintésével *Székesfejérvárra* mennek. A gyaloglás 4 óráig tart. Jelenkezni 7-éig lehet.

— **Munkáselőadások.** Január 4-én délután 4/3 órák az *Iparművészeti Múzeumban Radics* *Jenő* igazgató a modern iparművészetről tart szemléltető előadást. A *Nemzeti Múzeumban* a régiségért lesz nyitva, hova a munkások családostól ingyen bemehetnek és a rendszeres szemléltető előadást meghallgatgatják. Az országos bizottság, mely az előadásokat rendezi, a fővárosban hat és a vidéken 15 helyen tart minden vasárnap délután munkás előadást. Tíz nagyobb vidéki telepen ezenkívül vándorelőadásokat is rendez. Megnyerte továbbá a fővárosban a technológiai iparműzeumot is, és január közepétől kezdve ott az ipari egészségügyből 8 előadásra terjedő sorozatot nyit meg.

A megfagyott testrészek gyors és biztos gyógyítására az egyedüli szer a

„Halifax Fagybalszam”

ára 1 kor. Kapható: *Schubert* *Arnold* gyógyszer-tárában, VII., *Csengeri*- és *Dob*-utca sarkán.

— Egyetemi ösztöndíjak. Az országos magyar Israelita Ösztöndíj-egylet választmánya a következő ösztöndíjakra hirdet pályázatot: 1. a báró Eötvös József-éle 400 koronás; 2. a dr. Pollák Henrik-éle 400 és 200 koronás; 3. a Baumgarten Bernát-éle négy 200 koronás; 4. a báró Hirsch Klára-éle három 200 koronás; 5. a Wahrmann Mór-éle két 240 koronás; 6. a Rapoch Ignác és Franciska-éle 400 koronás; 7. a Leitersdorfer Lipót-éle 400 koronás; 8. a Sváb Sándor és Lujza-éle két 200 koronás; 9. a Pollák Jakab-éle két 200 koronás; 10. a Wahrmann Sándor-éle két 200 koronás; 11. a Sváb Károly-éle 240 koronás; 12. a Taub Salamon-éle 240 koronás; 13. a báró Popper Lipót-éle 200 koronás; 14. a dr. Oesterreicher Ede-éle 200 koronás; 15. a Fochs M. L.-éle 200 koronás; 16. a Fochs Jóhanna-éle 200 koronás; 17. a Schreiber Mór és Ernesztin-éle 200 koronás; 18. a Sternthal Arthur-éle 200 koronás; 19. a Neumann Julia és Miksa-éle 200 koronás; 20. a Kohn Salomon és Jozefa-éle 200 koronás; 21. a dr. Rózsay József-éle 200 koronás; 22. a Bőhm Jakab-éle 200 koronás; 23. a Sváb Lőrinc-éle 200 koronás; 24. a Schwarz Abraham-éle 200 koronás; 25. a Singer Vilmos-éle 200 koronás; 26. a Spitzer Gerson és Julia-éle 200 koronás; 27. a Goldberger Adolf-éle 200 koronás; 28. a Wolfner Gyula-éle 200 koronás; 29. a dr. Hirschler Ignác-éle 200 koronás; 30. a Schreiber Ignác és Fani-éle 200 koronás; 31. a Schmidt Mór és Mária-éle 200 koronás; 32. a Schwarz Samu-éle 200 koronás; 33. a hatvani Deutsch Bernát-éle 200 koronás; 34. a Gomperz Zsigmond-éle 200 koronás; 35. a Stern Ignác és Anna-éle 200 koronás; 36. a Machup Adolf-éle 200 koronás; 37. a Brachfeld Adolf és Mária-éle 200 koronás; 38. a Bloch Mózes-éle 200 koronás; 39. a Baumgarten A. Fülöp és Fanny-éle 200 koronás; 40. a dr. erényi Ullmann Sandor-éle 200 koronás; 41. a Stern Miksa-éle 200 koronás; 42. a Wolfner Zsigmond és Anna-éle 200 koronás; 43. a Latzko Nánán-éle 200 koronás; 44. a dr. Hirsch Armin-éle 200 koronás; 45. a Kohn Márton-éle 200 koronás; 46. a Goldziher Miksa-éle 200 koronás; 47. a Kunewalder L. M. és F. M.-éle 160 koronás; 48. kilenc 200 koronás egyleti ösztöndíjra, amelyek közül esetleg öt 100—100 koronás ösztöndíjban og adományoztatni.

Pályázhatnak szegény izraelita vallású tanulók, kik Magyarországon valamely magasabb tanintézetben szorgalom és jó erkölcs által kitűnnek. Ez alkalommal is magasabb tanintézetekről kijelölteknek az egyetem, műegyetem és az országos rabbiképző-intézet. Pályázók hitese szegénységi, tanulmányi különösen a folyó tanévben már tett előmenetelükről szóló bizonyítványokat tartoznak folyamodványukhoz csatolni, minthogy azok különböző figyelembe vehető nem lesznek. A szükséges bizonylatokkal ellátott sajtakézül irrt pályázók kérvények, melyekben kitüntendők az is, hogy a folyamodó részese-e már és minő ösztöndíjban. Folyó évi január hó 31-ig dr. Simon József kir. tanácsos urhoz (Budapest, V. Fűrdő-utca 10. sz.) bérmentesen küldendők.

— Víz és jég. A m. kir. országos vízépítési igazgatóság a dunai jégtorlaszokról a következőket jelenti:

A Mohács alatti jégtorlaszt mult hó 29-én Hajós műszaki tanácsos vezetése mellett sikerült robbantással megbontani. A jég megbontására elégséges volt öt sor robbantás. Az innen elsakadt jég Bezdán alatt torlódt meg, de folyó hó 2-án Bezdántól leléle a Drávatorkig mindenütt kirobbantották a jégpáncél, úgy, hogy itt a víznek most szabad útja van. Ez utóbbi robbantások *Predragovits* nyugalmazott utászszázados vezetésével történtek. A Duna felső, aszsi jégtorlasza erősebb képződmény s mintegy 35 kilométer hosszú, alsó vége a kópányi Duna-átjárásánál volt itt a robbantásokat Schaffer kir. főmérnök. *Pokorny* Ferenc cs. és kir. utászszázados és *pindler* Adolf cs. kir. utászbadnagy vezetésével a mult hó 29-én kezdték meg és ez ideig sikerült a kópányi átvágásból a tiz-tizenkét méter vastag és az átvágás felől torkától fölfelé mintegy 800 méter hosszúságban 160 méter széles s három-hat méter vastag jégpáncélt kirobbantani. Tekintettel arra, hogy a robbantások következtében a torlasz egyes partjain már csuszamlások következtek be, a torlasz végleges kirobbantása sikerrel biztat.

— Apólonói vizsgálatok. Az Erzsébet vöröskereszt-kórházban tegnap tartották meg a szokásos apólonói vizsgálatokat gróf *Zichy* Nándorné emlékeite alatt. A bizottságban megjelentek *Latinovics* János főrendbírói tag, *Özveggy* Adler Antainé, *Özveggy* Herich Károlyné dr. *Büchner* Gyula egyetemi tanár és *Argay* János irodalomnok. Ot segédapólonok, 11 világi tanuló s 3 szerzetes tanuló, kik közül kitűnően vizsgázott 6. A tanulókat dr. *Janny* Gyula egyetemi tanár, igazgató, dr. *Bársony* János, dr. *Imrédy* Béla és dr. *Lamniczer* József vizsgáztatták. — A vizsgák után az apólonói felvételi bizottság tartotta ülését ugyancsak gróf *Zichy* Nándorné emlékeite alatt. Jelentkezett 42 folyamodó, kik közül felvettek 16 apólonói tanuló, akiket anyomban beosztották a tanfolyamra.

— Jubileum. A napokban ülte meg *Obersohn* Lajos, a Fakereskedelmi Révésznyársaság budapesti fiókjának igazgatója iakereskedelmi tereen való működésének harmincötves jubileumát. Jubileuma alkalmából számosan keresték fel üdvözléssel *Obersohn* és a tisztulást is meleg elismeréssel fejezte ki neki elnök-igazgatója, *Kern* Lipót úrnál.

— Tíz. Sajó Aiadár hírlapján Dobány-utca 86. számú lakásán az éjszaka, eddig ismeretlen okokból, tűz támadt, de mielőtt nagyobb veszedelem származhatott volna, a házbeliek eloltották a tüzet. A kár 100 korona.

— Haláloszás. Ma délelőtt 10 órakor temették *Kirschhoffer* Károly óbudai plébános nagyszámú előkelőség és az óbuda-újaki intelligencia teljes számban való részvétele mellett. A templomban és az előtte elterülő tereen a Dunagőzhajózási társaság munkásai, a hajógyári tűzoltók, a hajóosk és kormányosok egy-letei, az újaki temetkezési egylet és a Cselka-egylet álltak sorialat. Testületileg megjelentek zászlók alatt a katolikus iskolai gyermekek az igralmas apácák vezetése alatt, a Szent Péter-egylet, a katolikus Legény-egylet, a báró Edeisheim és József Ióherceg hadastyán-egyletek, a keresztény nő-, Szent Nóé-, báró Hirsch Mór-, Péter és Pál-egyletek és még számos testület. A templomban ott volt: gróf *Maillath* Gusztáv püspök, *Lokol* Lénárt és *Wesinger* Károly apátok, *Véssi* József és *ii*, gróf *Zichy* János országgyűlési képviselő, *Halmos* János polgármester, *Beniczky* Lajos pestmegyei alispán, dr. *Pence* Benő előjáró, *Enekek* Sándor köz-igazgatási bíró, *Lány* György, *Kugler* Mihály, *Déri* Jenő és szurdai *Weisz* Jenő főv. bizottsági tagok, dr. *Iraai* Arthur és dr. *Tauszk* Ferenc egyetemi tanárok a katonai ruhatár tisztikara, budai *Goldberger* Berthold és Samu gyárosok és *Czajlik* rendőrtáncos. *San Marco* hercegnő, az óbudai Jó Pásztorhoz címzett menedékhely és Irgalomház alapítója szintén megjelent, hogy a segítőtársát az utolsó utra elkísérje. A rekviemet *Kanovics* Mór apát-esperes, a beszételetét *Városv* Gyula székeséhvéri püspök, az összes budapesti plébános és káplán segédlete mellett végezte. A temelőiben újra beszéltette *Kanovics* Mór apát a holttestet, s a kár gyászadalának elhangzása után eltemették a plébános.

Dr. *Kondor* József, volt megyei főrabbinus és középiskolai hitánár a Budapesten rövid szenvedés után meghalt. A boldogultban *Kondor* Alfréd közgazdasági író atyját gyászolja.

Horvát Maxim Effendi, a budapesti török konzulátus titkára és tolmácsa tegnap 84 éves korában meghalt Budapesten. Az elhunytat holnap délután 3 órakor kisérk örök nyugalomra.

Buthy Lajos Borsodmegye főjegyzője, szívvel-hűdés következtében hirtelen meghalt. A mult hónap 9-ikén egyhangulag a megye főjegyzőjévé választották. *Buthy* ma egész nap hivatalában dolgozott, este hazatért és nevével megvacorázott, aután a pamlagra dől pienni és ebben a pillanatban meghalt. *Buthy* 45 éves volt. Halála a meggyére és a felvidéki sájtóra, melynek régi munkása, nagy veszteség volt. Több évig volt a Borsodmegyei Lapoknak szerkesztője.

Varasón ma meghalt dr. *Iijasevics* István prépost. Dr. *Iijasevics* *Trenski* ezredesen kivül aki még életben van az utolsó kötője volt az ugynevezett illir korszaknak. Holttestét Zágrábba viszik, ahol az illir sirtobba fogják eltemetni.

— Dinamitrobbanás a kőbányában. Veszedelemes dinamitrobbanás történt ma déiben a Szép Juhász nével levő kőbányában, amelynek két munkás áldozatul is esett. Tegnap nagymennyiségű dinamitot szállítottak a kőbányába, hogy a kötelező munkáját robbantással könnyebbítsék meg. A nagymennyiségű veszedelmes robbanóanyagot a bánya hátulso részében helyezték el. Ma déiben ebédidőre mentek a munkások, amikor egyszerre óriási dörrenés hallatszott a bányából és nyomban utána füst tödült ki. *Meisel* pallér több munkással a bányába sietelt, ahol rettenetes pusztulás tárult eléjük. A nagymennyiségű dinamit felrobbant, a bánya nagy részét elpusztította és két munkást, akik még a bányában voltak, borzalmasan összezúzta. Kü önösen *Köhler* Miklós 27 éves kőtörő szenvedett reifenetes sebeket. Az arca, teste össze volt égre, a robbanás pedig valósággal összezúzta. A másik munkás *Tanacicza* György kőtörő sebei is súlyosak. *Meisel* pallér a mentőket hívta segítségül, akik ápolási alá vették a sebesülteket. *Köhler* haldoklott, amikor az új Szent János-kórházba vitték. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy a szerencsétlenségért ki a felelős. A bányában husz munkás dolgozott és a véletlen mentette csak meg valamennyit a pusztulástól. Ha a szerencsétlenség pár perccel előbb történik, valamennyien áldozatul estek volna a robbanásnak.

— Szegényszoba a VII. kerületben. Az új napján nyit meg Bethlen-utca 8. szám alatt az Erzsébetvárosi Demokrata-kör ingyenes-osztó helyisége. *Horn* István elnök megnyitja után *Mérey* Jenő titkár mondott köszönetet *Antony* István építésznek, aki a szegényszoba helyiségeit teljesen díjta annul bocsátotta az intézőség rendelkezésére, továbbá azoknak, akik az intézmény létrehozásában segédkeztek. Az első levest *Glück* Józsefné és *Weisz* F. Mórné urhölgyek osztották. Hogy mily szükség volt ez intézményre, kitűnik abból, hogy az ingyenevvel már az első napon majdnem 700 szegény vette igénybe. A szegényszoba egész felszerelését a játékos emberbarátok adományozták, kiknek az elnökség ez uton mond háias köszönetet. Tekintve az intézmény valóban humanus működését, ajánljuk a jólelkű emberbarátok figyelmébe. Adományok a bizottság irodájába (Royal-szálló B. kapu) küldendők.

— Ingyenkönyv. A Podmaniczky-utcai kenyér-osztó intézmény javára a következő adományok voltak be: Majorossy Géza 10 K., *Orley* Lajos téglyagyáros 5 K., *Fleischmann* Antal 13.26 K., *Bacsay* Zsigmond 5 K., *Walli* József 4 K., *Schmidt* Zsigmond gyűjtése 14 K. Összesen 61.26 K. A kenyérszító boltban január 1-én 6200 adag kenyéret osztottak ki.

— Baromfi-tenyésztési előadások. A Baromfi-tenyésztők Országos Egyesülete január és február hónapok folyamán a vidék több helyén tart a hasznos és jövedelmező baromfi-tenyésztés köréből a vármegyei gazdasági egyesületekkel karöltve baromfi-tenyésztési előadásokat. Nógrádvármegye területén Nagy-Orosziban január 18-án Nagy Dezso lapszerkesztő, Néssán Hreblay Emil orsz. baromfi-tenyésztési m. kir. taniügylő, Tolmácson február 8-án Nagy Dezso és Romhányiban február 22-én Andrásovich Géza m. kir. gazd. intéző. Ugyancsak február hó folyamán Máramaros-Szigeten tart a B. O. E. előadásokat hová Agh Endre titkár küldte ki. Végül Keoskeméten Polónyi Manó tenyésztő a hűtő kőraktárokról tart február folyamán nagyszámú előadást.

— Tanfelügyelőségi tisztviselők sereglme. Felkértek bennünket a következő sorok közlésére: Ezek óta általános már az elégtelenség a kir. tanfelügyelőségek körében nemcsak azért, mert összes dologi kiadásai a legszűkebb garasos gazdálkodás elvei szerint vannak kiszabva hanem s főleg azért is mert törvényes fizetési rangosztályaik és rangfokozatuk nincsenek kellő arányban betöltve. A három rangosztályba sorolt 67 kir. tanfelügyelő közül csak 8 van a VI-ik, csak 18 a VII-ik, ellenben 46 van a VIII-ik, vagyis a legelső fizetési rangosztályba beosztva. Hasonlóképp a oszekly létszám, összesen 41 segéd-tanfelügyelő közül (mert több mint 80 vármegyében még mindig nincsen segéd-tanfelügyelő állás szerzeve), csak 8 van a IX., ellenben 33 van az alsóbb, vagyis a X-ik fizetési díjosztályba sorolva. S végre az 59 tanfelügyelőségi, több mint telérésben segéd-tanfelügyelői teendőket végző tollnok közül pedig, — dacára hogy az 1876. évi XXVIII. t.-o. 2. §-a szerint, minden vármegye egy külön tankerületet képez, s így a tanfelügyelőségi éppogy, mint a főigazgatósági toll-nokok, mint „tankerületi tollnokok” az 1893. évi IV-ik törvények A) és B) mellékletei értelmében törvényileg a X-ik fizetési rangosztályba tartoznának, — mindaddig egy tanfelügyelőségi tollnok sincs a jogosan megillető magasabb, vagyis a X-ik fizetési díjosztályba előléptetve, hanem valamennyi in-dokohatalomai s törvény ellenére a XI-ik fizetési díjosztályba van leszorítva és ott legeg a protekciós bekelelésektől megakaszva, mint a Mohamed koporsója. — Mindaddig azon jó reményben voltak a vidéki tanfelügyelőségi tisztviselők, hogy központi uti főnökeik keilőleg fogják informálni érdekükben dr. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi minisztert, ki szükség esetén erősen közbe is lép az e tereen tultakékoskodó s népoktatásunk és nevezeti közművelődésünk fejlődését fojton megakadályozó pénzügyminiszternél, de mind-addig semmi tényleges javulás, sőt még kísérlet sem történt helyzetükben. Kiváncsian várják tehát az összes szervezetlen tanfelügyelőségek most, az új fizetésre-dező törvényjavaslat bemutatása alkalmával, hogy vajjon vége szakad-e már állandó elégtelenségüknek.

— Tanítók közgyűlése. A Budapesti Tanítótestület évi közgyűlést január 6-án 10 órakor a Vigadó nagytermében tartja meg. Napirend: 1. Dr. *Veredy* Károly kir. tanácsos, székesiővárosi kir. tanfelügyelő előadása: A székesiővárosi népokolai oktatás intenzív-vebbé tétele. 2. Hivatásos jelentések.

— Mulatságok. A Fővárosi Szegény Gyermekkert-Egylet február hó 14-én szombaton tartja meg a Vigadó összes termeiben ezidei hangversenyeket egybekötött nagy táncmulatságát. A hangversenyen a főváros legkiválóbb művészei tognak közreműködni. A 100-as rendezőbizottság tegnap este tartott előtereko-keletlen *Fekár* Gyula országgyűlési képviselőt va asztol-ta meg a bábobizottság elnökévé. Jegyek e táncmulatságra az egyleti irodában (VII. Akácia-utca 2.) egész napon át válthatók. — A *Budai Polgári Kör* január 10-én, szombaton helyiségeiben és a budai Vigadó termeiben bátt rendez a budapesti lír. ker. általános közjátékosnysági egyesület javára. A bá véd-nökségét a kör örökös tisztelbéli elnöke *Daranyi* Ignác földmívelésügyi miniszter váltalta el. A rendező bizottság bányakul a kör elnökének, *Rupp* Zsigmond királyi tanácsosnak és alelnökének, *Ludvigh* János főrendbírói tagnak és *Kollár* Lajos királyi tanácsosnak nejt kérte tel. A rendező-bizottság élén az elnökkel, dr. *Ludvig* Elemérrel mindent elkövet a báli sikere érdekében. — A fővárosi kispárosok vasárnap este 4/9 órakor tartják meg táncestélyüket a Fővárosi Iparoskór összes termeiben (Kerespesi-ut 30). Jegyek kaphatók előre váltva a rendező bizottság irodájában (VII. Kisdiófa-utca 7.) vagy este a pénztárnál. — A Fővárosi Sportkör e hó 31-én tartja a Magyar vasuti és hajózási klub helyiségeiben hangversenyvel egybekötött táncestélyt. — A budapesti *Györi Kör* játékosnysági javára hőlgyestélyt rendez január 10-én, amelyen közreműködnek: *Scheiber* Beria, *Fehér* Jenő és *Hazai* Hugó. A hangverseny-tánc követi. Akik még meghívót nem kaptak, forduljanak a kör titkárához, *Gyurányi* Ferenchez (Sziv-utca 13.).

Archív és kezek ápolására használjon mást, mint a **Fortuna-crémet!** Egy tégely 1 kor. Hozzávaló szappan 50 fillér. Teljesen ártalmatlan! Kapható: Schubert Arnold „Fortuna” gyárt. Budapest, VII. Csengery- és Dob-u.sarok.

A szász trónörökösne regénye.

Budapest, január 3.

A szász trónörökösne regénye napról-napra bonyolódottabb epizódokat teremt. Tegnap még csak arról volt szó, hogy mi lesz akkor, ha Luiza hercegnőnek az jutna eszébe, hogy a szász királyi bölcseibe idegen gyermeket csempészné, ma azonban már nemzetközi bonyodalomak follegett látják az aggodalmaskodók, akik azt a kérdést vetik fel, hogy ugyan mit fog tenni a svájci szövetség-ségánács, ha a szász trónörökös trónra kerül. Még megesis, hogy e Heléna miatt kitör a modern trójai háború...

Mai tudósításaink a következők:

(A nagybeteg király.)

Genf, január 3.

A Genfer Journal a szász trónörökös-pár afféjére vonatkozólag megjegyzi, hogy ha a trónörökös rövid időn belül trónra lépne, a svájci szövetség-ségánács az előt a nemzetközi kérdés előtt állna, hogy milyen állást foglaljon el a szász királlyal szemben, aki Genfben folytatott életmódjával egy. Svájccal barátságos viszonyban álló német állam uralkodóját megéérti.

Drezda, január 3.

A királynak nagyon gyöngén működik a szíve s ez az oka annak, hogy minduntalan el-ájul. Léleketvérté is nagyon nehéz, ami a tüdő-baj következménye. Ezenkívül az orvosok az ütőer-emleszesedést is konstataáltak. A múlt éjjel nagyon megrosszabbodott a király állapota és erős láz tört ki rajta. Az orvosok egész éjjel nála voltak s az erő további hanyatlását konstataáltak. A király köhögése miatt nem tudott aludni.

Drezda, január 3.

György király állapota ma délelőtt lényegesen rosszabbodott. A király ereje szemlélatomást esők-ken és a beállott láz jelentékenyen súlyosbítja a bajt. A kezelő orvosok aggódnak a király életéért.

Drezda, január 3.

A mai udvari jelentés szerint tegnap este épp úgy, mint az előző napokon, a király testi hőmérséklete kissé emelkedett és ezzel egyidejűleg fokozódott a bágysága, de ez nem soká tartott. A király az éjjel néhány óra hosszat nyugodtan aludt és ma reggel kissé erősebbnek érezte magát.

(A válás.)

Drezda, január 3.

Luiza szász trónörökösne házassága nem-sokára azon bíróság elé kerül, amely György szász király külön rendelkezése folytán a trónörökös-pár válása ügyében ítélni fog. A szász király a pápa tiltakozását sem fogja figyelembe venni, mert érezvén erejének fogyatkozását, nem akarja, hogy Luiza szász trónörökösne akár névleg is királyné legyen. A házassági dráma, mely a szász királyi palotában lejátszódott, immár abba a csendes mederbe terelődött, amelyben a megrázó rész-letek elsimulnak s az egész világot foglalkoztató ügy bonyolódott szálait nem a genfi fogadóban, hanem a tárgyalási teremben fogják kibontani. A király által kiküldött bíróság Loscheritser főtör-vényszéki elnök elnökle alatt ül össze s a trónörökös-pár válását épp úgy fogja tárgyalni, mintha más állampolgárok válópörében kellene ítélnie.

(A szökés.)

Páris, január 3.

A Matin így írja le a trónörökösne szökését: Lipót Ferdinánd december 12-én éjjel egy órakor bement a trónörökösne hálószobájába, aki utra készen várta fivérét. A főherceg egy kulccsal kinyitotta a titkos ajtót. Csendes téli éjszaka borult a tájra, a hold sütött. A kocsi, melybe arab lovak voltak befogva, várta őket. Éjjel két órakor érkeztek az állomásra, az állomási épület be volt zárva sokáig tartott, amíg sikerült kinyitniuk a harmadosztályú várótermet s itt várták be a vonat elindulását.

(A családi vagyon.)

Róma, január 3.

A toszkánai nagyhercegi család vagyonáról sok téves adat látott napvilágot a sajtóban. A vagyont csaknem általánosan kevesebb becslili, mint amennyi tényleg van. Teljes hitellességre tarthatnak számot e tekintetben az alábbi adatok, amelyek a legjobban beavatott helyről származnak. IV. Ferdinánd nagy-herceg az 1859. évben meglehetősen jelentékeny kész-pénsvagyonnal vonult vissza Angliába. Ezt aztán leg-nagyobb részben osztrák járadékpapirokba s osehör-szágy és salzburgi birtokokba fektette. Maradt azonkí-vül a nagyhercegi családnak nagyobb magánbirtoka Toszkánában. Ez főrészen mintaszerű belterjes erdő-gazdaságból és tizennyolc kastélyból állott, mindezek

azonban csaknem semmi jövedelmet nem hoztak. Az erdősegeket csak a legminimálisabb módon ak-názták ki, míg a fenntartási költség évente két millió lírába került. 1898-ban az egész birtokot eladták egy olasz intézet közveitítésével s a toszkánai család 35 millió lírát kapott az eladásból. Magától értetődik, hogy a vagyon főrésze IV. Ferdinándnak, mint a család fejének jutott. A nagyherceg vagyona össze-sen mintegy negyven millió korona.

Lipót Ferdinánd főherceg most önként lemondott az őt jogosan megillető elsőszülöttségi jogról, de a vagyonnak, mint a toszkánai család tagjának, reá eső részéről nem mondott le. Ha tehát a legrigor-ózusabban számítjuk is, Lipót Ferdinándnak még mindig van harmadilí—három millió koronát kitévő örökségrésze, mint jogos követelés.

A párbaj ellen.

Írta: Neumann Arminé.

Az általánosan megindult párbajellenes moz-galommal szemben lehetetlen, hogy a nő, akit a kérdés mint anyát, feleséget és gyóest nagyon is közelről érint, ne hallassa szavát a párbaj áldat-lan szokása ellen. Hiszen hányszor semmisíti meg a nőnek egész életreszóló boldogságát, min-den reményességét egy szerencsétlen pisztolylövés vagy kardvágás? Hányszor rabolja el a hirtelen orozva legdrágább kincsét, tőmaszát, büszkeségét? Hogy ne csatlakoznának tehát egész lelkükkel a sokszor olyan kemény megpróbáltatást szenvedő asszonyok, — akik, mint a régi időkben nem egyszerű megtörtént, szívesen tartanak oda saját köblüket a gyilkos golyó céltáblájával — egy olyan mozgalomhoz, amely a párbaj helyére a becsü-letnek más, mindenestre okosabb védelmét akarja állítani?

Vajjon a legutóbbi szerencsétlen párbajnak ott Szombathelyen csak egy áldozata volt talán? Vajjon csak az élete virágában megölt férfi volt csupán a tárgya az emberek részvétének? Nem fordult-e még több joggal az általános szánako-zás a négy gyermekkel hátramaradt szerenc-sétlen özvegy felé, akit mennykőesapásként sujtott le a rémítő balsorsa? Ki csodálkozhatnék tehát azon, ha a nők, akit egy gyűlöletes előítélet minden pillanatban megfoszthat az imádott férjétől, gyer-mekeik atyjától és fenntartójától vagy szeretett kintől, lelkük mélyéből feltámadnak e barbár erkölcselenség ellen? Miért ne kiálthatnák oda az előítélettel elvakult tömegnek: Megálljatok! Amit tesztek, az gyalázatos, erkölcselenség, isten-telenségi! Ti nemcsak a vallás alapjául szolgáló erkölcs ellen vétkeztek, nemcsak a józan ész tiporjátok lábál, hanem a törvényt is, amely tiltja a gyilkosságot. Ti olyan jogokat követeltek magatoknak, amelyek nem illelnek meg benne-tek. A férjünk elsősorban a miénk és gyer-mekeinké; a fiunk hus a mi husunkból, vér a mi vérukból; ők a mi mindenünk, életünk öröme. A társadalomnak nincs joga ezzel a mi drága kincsünkkel rendelkezni; semmiféle hamis becsületérzésnek nem szabad olyan hatalmasnak lennie, hogy szerető karjainkból vágóhídra hur-colja őket; ezt az áldozatot csak a haza követel-heti tőlünk, ha veszedelem fenyegeti! Ekkor, de csak ekkor, készek vagyunk elszáadni leg-drágábbjainktól, engedelmesen meghajolva a leg-szentebb kötelesség előtt! Amde egy előítélettel szemben, amelyet a legokosabbak, a legnemesebbek, a legbátrabbak és, amint legutóbb volt alkalmunk erről meggyőződni, a születés, hímév és társa-dalmi állás legfelső fokán állók elítélnek, mind-nyájunknak egyesülünk kell közös küzdelemre!

Gyakran találkoznak azzal a téves főtéves-sel, hogy a nők bizonyos tekintetben védőistennei a párbajnak, mert a párbajozókat a hősiesség aureolá-jával ékesítve látják maguk előtt; épp olyan gyakran állítják, hogy a nőgátok szerepét tőlük be ezen a téren az asszonyok. Ez ellen határozottan tiltakoznunk kell. Az asszonyok egészséges érzéke, amely meg tudja különböztetni a polyvát a tiszta buzától és mindent az igazi értékére tud leszállítani, ha még oly ügyesen drapírozza és kendőzi is magát; semmiképpen sem téveszti össze a ma divatos parádé-bravurt, amely a tömegek tapsaira pályázik, s amely társadalmi tekintetéből, előítéletekből, de legfőképpen kicsinyes hiuságból fakad, azzal az igazi bátorsággal, amely az igazi gentleman krité-riuma. Ez a pózolás, ez a félelemből eredő bátorság, amely a párbajozók nagy tömegénél megfigyelhető, nem téveszti meg az asszonyok éles tekintetét. Jól látják ők, hogy mindezek-nek a leggyakoribb eredendő oka a bőséges reklám-alkalmatosság, amelyet a sajtó készségesen bocsát rendelkezésükre. Ha egyszer a lapok el-zárnák hasábjait a párbajkrónika elől, meg va-gyék róla győződve, hogy a párbaj intézményé-nek egyik legfőbb életfeltétele szűnnek meg. A nyilvánosság cirkusza nélkül, a reklám trombitái nélkül nem volna nézőközönség, nem volnának bámulók és mindezek nélkül természetesen nem volnának — gladiátorok.

Abban a tényben, hogy valaki, aki azelőtt öbksurus, ismeretlen ember volt, egy párbaj révén hőssé, híres emberré lehet; sőt hogy olyanok, akiknek régóta nem volt már becsületük, fegy-verrel kiköszörülhetik a jellemükön esett csorbát: nagy ösztönzés van arra, hogy ilyen módon igye-kezzék társadalmi állását megszerezni vagy visz-szaszerezni az, aki erre máskülönben képtelen volna. Amhogy ez a párbaj értéket mennyire de-valválja, azt mondanom is fölösleges.

Minden jel arra vall, hogy elérkezett a ked-vező pillanat arra, hogy elvágjuk az élete fonalát a párbajnak, a középkor e maradványának, amely időök során valóságos karrikatúrává vedlett. C'est le ridicul, qui tue. És mert minden reform akkor törhet utat magának, mikor arra a korszellem már éretteket mutatkozik, meg kell ragadnunk most az alkalmat, követelnünk kell Németország, Franciaország, Spanyolország, Oroszország és Ausztria példáját, ahol mindenütt akadtak szellemi előkelőségek, akik a párbaj kiirtására vállalkoztak. Különösen kell, hogy imponáljon nekünk az osz-trák párbajellenes liga, amelyhez olyan személyi-ségek csatlakoztak, akiknek társadalmi pozíciójuk s azok a tradíciók, amelyekben fölnevelkedtek, nem igen tőrnek meg, hogy a gyáváság gya-nuját megköcköztassák. Szeretnék remélni, hogy nálunk is akadnak olyan bátor és nemes gon-dolkodású emberek, akik nem hiszik, hogy a foltosság lett becsületpaizsnak egyedül pisz-toly és kard adhatja vissza a régi fényét. Kell, hogy végre a mi társadalmunk is, amely mindenkifélel protegalja a párbajt, elérkezék annak a belátásához, hogy olyan esetekben, amikor valakit becsületében szóval vagy tettel megsér-tettek, rágalmaztak, vagy gyanusítottak, pusztán a párbaj, amelyben esetleg a sértett fél kap sebet, nem szolgált elégtételt, ha a sértő az ő állításait vissza nem vonja, vagy sértését jóvá nem teszi. De ha a sértett, a rágalmozott a sértést ellenfeleinek vé-rével torolta is meg, még akkor is rehabilitálnak tekinthető-e, ha a sértő valótlannak, jogtalannak nem nyilvánította a sértést? Akit gazembernek mondtak, kisebb gazember lesz azaz, ha bátór-sága van arra, hogy fegyveres mérközéssel puri-fikálja magát?

Jól tette tehát a magyar békeegyesület, hogy ennek a nemes ügynek a közvetítésére vállalko-zott. Jól tette, hogy azt a misszióját, mely a nemzetek véres háborúinak kiküszöbölésére írá-nyul, s amelyet eddig egy sem tudott betölteni, kiterjeszti arra, hogy az ember és ember közt való mérszárlásnak gátat vessenek. Mindent el kell követnie, hogy szétküldött kérdőívei mennél szá-mosabb irányadó nyilatkozatot provokáljanak, hogy azt a mesterségesen megcsinált közvéleményt, amelynek védőszínyai alatt a párbajhűs nagyra növekedett, egy jobb, helyesebb, becsületesebb váltsa fel. És ha még azután is maradnak fenn egyes társadalmi rétegek, amelyek a maguk exkluzivitásában továbbra is ellenszegülnek a pár-bajt perhorreszkáló állami és egyházi törvények-nek s továbbra is fegyveresen fogják elintézni a maguk becsületbeli ügyeit: ennek nem kell tovább a nagyközönségre nézve irányadónak lennie.

Egik további főfeladata lesz minden párbaj-ellenes ligának, hogy arra törekedjék, hogy a tör-vényhozás a párbajvétség büntetését szigorítsa és kiterjeszse a segédekre, sőt az orvosokra is. A törvény kérelhetetlen szigora és a nyilvános-ság teljes hiánya kétségtelenül minimumra redukálna a párbajok számát. Eppen olyan szük-séges volna azután a becsület védelmére racioná-lis törvényeket alkotni, amelyek a becsület ellen intézett minden merényletet keményen megtor-lának és felmentenék a sértettet attól, hogy maga álljon bosszut a becsülettrablón. Az a fejtetőre állított felfogás, amely nem a sértőt, hanem a sértettet sujtotta becsületességgel, kell hogy ellen-kezőre váljék, ha a sértő a törvény teljes szigorát érezni fogja.

Hogy ezeken kívül még mely elvek szé-rint volna a megsértett becsület rehabilitá-lása legjobban elérhető, azt döntés el illeteke-ssebbek, bölcsesebbek, tapasztaltabbak. Azt azonban az egyszerű asszonyi ész is megmérheti, hogy a törvény szerint alakult és törvény alapján itélő bíróság megbízhatóbb és igazságosabb arbiter becsületbeli ügyekben is, mint a pisztoly vagy kard, sőt talán mint a bizonyos részről javasolt becsületzsűri, amelyet végre is nemzetiségi, felekezeti szempontok, temperamentum vagy esetleg a poli-tikai meggyőzések befolyásolhatnak.

A békeegyesület remélhetőleg nem fog so-káig késni, hogy duzzadó vitorlákkal kiszálljon a cselekvés tengerére. Szívelel meg gróf Welsers-heimbaak, a nemrég visszalépett osztrák honvé-delmi miniszternek következ szavait, amelyekkel a párbajellenes mozgalmat illető interpellációra válaszolt:

— Felszólók mindenké, hogy lépjen arra az utra, amely a párbaj elfojtásához vezet. A pusztá határozatok semmit sem használnak, hanem tet-telnek kell történniök. Allam és társadalom mű-ködjék közre együttesen és a hadsereg biztosan nem lesz ellene, hanem údvázolni és támogatni fogja.

Tehát ne határozatokat lássunk, hanem tetteket! Reméljük, nálunk is akadnak elegendő számban bátor, meg nem rettenő férfiak, akik oda fogják kiállítani mindnyájunknak: Előrel!

A Humbert-ügy.

Budapest, január 3.

Az utóbbi napokban a híres ügyben nem akadt semmiféle meglepő fordulat vagy érdekesség. A mai hírek között van már egy-két eleve-nőbb is. Az első például az, hogy a Humbert-ügyet összefüggésbe hozzák a Dreyfus-üggyel. Eddig is emlegették már együtt a két affért, de csak mint az utolsó idők két legkiemelkedőbb francia szenzációját, de most már szervesebb összefüggésről van szó. A nacionalistalapok érdeme ez az összefoglalás, s szerzője Polonais Gaston, aki a Gauloisban írta meg elsőnek a dolgot. A másik újabb pikantériája a Humbert-ügynek az, hogy Humberték madridi főjelentője, hír szerint, egy spanyol akadémikus, Cotarello, amiből már lovagias-ügy is fejlődött.

Páris, január 3.

A Gaulois Polonais Gastonnak egy cikkét közli, aki összefüggést lát a Humbert-ügy és a Dreyfus-ügy között. A cikk szerint Du Paty de Clam ezredes a hadügyminiszterrel ebben az ügyben leleplezéseket akart közölni, de André miniszter vonakodott őt elfogadni és azt üzenté neki, hogy írásban terjeszse elő leleplezését. Erre Du Paty de Clam azt felelte, hogy ezt nem teheti, mert tapasztalásból tudja, hogy a hadügyminisztérium a legbizalmasabb iratokat ki szokta szolgáltatni az újságoknak. Erre Du Paty de Clam azt kívánta, hogy a Humbert-ügy vizsgálóbírója, Leydet hallgassa ki. Ezen a kihallgatáson, amelynek lefolyását szigorúan titkolják, Du Paty de Clam közölte a vizsgálóbíróval a Panizzardi-féle táviratok hamisítójának nevét. Du Paty de Clam megmutatta, hogy a vezérkar levéltárában Humbert neve is előfordul azok között, akik minden erejükkel közelbérték Dreyfus érdekében. Tudvalevő, írja Polonais, hogy Munier őrnagyot, ki beható jelentést tett a Panizzardi-féle táviratokról, nemokára azután egy vasúti kocsiban halva találták. Végül, mondja Polonais, minden kétséget eloszlatnak azok az összegek, amelyek egy külföldi tiszt kapott. Cikkét azzal fejezi be, hogy a dolgot el akarják tussolni, de ő feladatának tartja, hogy az ügyet leleplezse.

A szakértők megállapították végre a Humberték adósságainak lajstromát, amely szerint Humbert Teréz összesen százötven millió irantok harcosolt össze. Ebből azonban csak huszonhat millió van összeelgálva a bűnvádi feljelentésekben. Erre az összegre azonban mintegy ötmillió frank fedezet van. Másfél milliót vettek be a képtár és egyéb műtárgyak eladásából, egy félmillió körülbelüli értéke van a Humberték birtokában talált és lefoglalt dolgoknak és mintegy három millióra lehet számítani az ingatlanok eladása után befolyó összegekből.

Humberték buvóhelyének fölfeledése, a legújabb párisi jelentések szerint, nem is annyira a madridi rendőrség szemtelenségének tulajdonítható, mint inkább Cotarello madridi ügyvéd zenei érzékének Humbert Éva ugyanis azzal szórakozott madridi szigorú elvonultságukban, hogy sokat zongorázott. Miután azonban a kisasszony meglehetősen gyöngye játékos, Cotarello ügyvédet, aki Humberték társaságában lakott, a szünet nélkül tartó rossz zongorajáték ropant zavarta, meg akarta kísérteni, szomszédjait kizavarni a házból. Így jött aztán rá, hogy Humberték laknak a szomszédságában. A párisi jelentések azonban azt már nem mondják meg, hogy Cotarello ügyvéd azonos-e azzal a titokzatos személyiséggel, aki Humberték elfogatása után a madridi rendőrökkel igazoltatta, hogy ő vezette nyomra a rendőrséget.

Az a levél, amelyet Humbert Éva szabadulása után az édesapjának írt, teljes szövegében így szól:

Kedves Apám!

Egész lelkemmel nálad vagyok; és meghalnék, ha nem tudnám, hogy érsz!!!

Apold magad, az Istenre kérek! Légy bátor és erőslelkű a szerencsétlenségben, mert én remegek a félelemtől, ha arra a közönyösségre gondolok, amelyvel te a sajtó egészséggeddel szemben viselkedél. Te, a te gyöngye szervezeteddel!... Kérek még egyszer, vigyázz magadra! Ne légy beteg. Ez borzasztó lenne számomra, aki téged mindenekelőtt imád.

Fogadd meg a nagymama tanácsait, aki neked eddig is mindig csak jó tanácsolt. Boldog vagyok, hogy veie lehetek.

Csókollak, kedves apám, gyermeki szeretettel és maradok leányod, aki téged sohasem fog elhagyni.

Humbert Éva.

Páris, 1902. december 30-án.

Madrid, január 3.

A Heraldó Cotarello akadémikusnak egy levelét közli, amelyben azt mondja, hogy ő írta azt a levelet, amely a francia nagykövetséget arról értesítette, hogy a Humbert-osa át Madridban van. Kijelenti, hogy a jutalmat a spanyol titkos rendőrök, Humberték házielügyelője és a madridi női jótékonyági egyesület között osztaná szét. Madridban nagy föltűnést keltett Cotarello akadémikus leleplezése. Még a délelőtti folyamán Carillo akadémiai tag kijelentette, hogy kilép az akadémiából, mert nem maradhat tagja oly testületnek, amelynek tagjai között denuncians is van. Cotarello e kijelentése miatt kihívta Carillót s most kiváncsian várják e lovagias ügy fejlődését.

Az ifju csaplárlány.

Szegeden esett meg a nevezetes eset, mely szomorú is, vig is, de mindenképpen érdemes arra, hogy közösmosolyt idézzem elő szövezes és hazában. A szegedi rendőrség ugyanis ötven korona pénzbüntetést ítélt egy odavalló kocsmáros, mert a nála szolgálatban levő csaplárlány harminc esztendőnél fiatalabb. A tanács ezenkívül bezáratta a kocsmáros, a belügyminiszter pedig az ítéletet jóváhagyta. A furcsa eset részint az irodalommal is érezteti hatását, amennyiben teljesen át fogja formálni népdalainkat, amint ezt néhány példával van szerencsém illusztrálni:

I.

Ha benézek a szemedbe,
Csaplárláné anyókéám,
Hatvan évnek a keserve
Néz le búsan én rámm.

Tipegjen el a süntéshez
S reszkét kelzeben
Egy pint ó bort, egy pint jó bort
Hozzon ide nekem.

II.

Ej! haj! kutyakedvem,
Csaplárláné anyókéám,
Ne guanyaszszon, ne aadjon
Odakünn a lócán...

Ugorjon el a faluba,
Estig meg ne lássam,
Hadd mulatok egyszer, ejh! hajh!
Isten igazában...

III.

Kit rejteget, vendéglős úr
Ot benn a szobában?
— Higgye óh meg, esendőr uram,
Senki sincsen nálam...

— Ejh! Dehogy nem, van egy kis lány,
Huszonkilenc éves...
Gyűjjön csak el a törvényre,
Vendéglős úr, édes!

IV.

— Mért ölted meg ezt a legényt,
Mondd meg, szegény szolgám?
— Megkövelem, bíró uram,
Csútat mondtott én rámm.

Azt mondja, hogy viszonyom van
Egy csaplárlánnyal,
Ézért vagtam a fejére
Fokosom fokával.

N.

FŐVÁROS

(*) Adóbefizetés eredménye. A székesfővárosi adóelőpénztár kimutatása szerint az 1902. évi december hónapban a fővárosi adóelőpénztárának a következő összegek toltak be: állami adó, hadmentességi díj és késedelmi kamat 708.479 korona 78 fillér; községi adóelőpénztár. hazbérkrajár stb. 244.217 korona 35 fillér; utadó 12.603 korona 83 fillér; kereskedelmi-és iparkamarai illeték 6144 korona 36 fillér; betegápolási pótdó 25.580 korona 22 fillér, összesen 995.325 korona 04 fillér; a fizető telek száma 21.814 volt. Az 1902. év folyamán 36.521.325 korona 70 fillér tolt be 260.846 adózótól részéről. Az 1901. évről egész folyamán 37.752.390 korona 71 fillér fizettek be s így az 1902. évben 1.231.005 korona 01 fillérrel kevesebb volt az eredmény.

(*) Autómozgó bérkocsik. Egy vállalkozó tudvalevőleg autómobil bérkocsira kért engedelmet, a társaság tíz évre kizárólagos jogot kívánt magának biztosítani. A fővárosi jogúvó osztálya most előterjesztést tett a tanácsnak amelyben azt mondja, hogy a kérelmet az ipartörvény rendelkezése alapján kell elbírálni; az ipartörvény pedig nem tilti meg a monopóliumot, mert a törvénynek a szabad ipar az alapja. Az ügyosztály szerint a fővárosnak mindenekelőtt meg kell csinálnia az autómobil bérkocsikra vonatkozó szabályrendeletet.

(*) Melegedő-szobák. A tanács, a mai üléséből, utasította a kerületi előjáróságokat, hogy — amennyi-

ben szükséges — a fővárosi épületekben melegedő-szobákat rendezzenek be a szegény emberek számára.

(*) Özevgyek és árvek segélye. A Dank-osalád alapítványából ezúttal tizenhatan részesülhetnek egyenként 80 korona évi segéllyel, amelyet negyed-évi részletekben adnak ki. Pályázhatnak budapesti illetőségű özevgyek és árvek. A folyamodásokat teljesen főszerelvé s a tanácsra címezve az illető kerületi előjáróság iktató-hivatalánál kell benyújtani.

SZÍNHÁZ, ZENE

** A Nemzeti Színház premierje. A Nemzeti Színháznak e héten ismét újdonsága lesz: Gárdonyi Géza háromfelvázos vígjátéka, Annuska, mely már hosszabb idő óta volt előkészületben, s melynek próbái egyidejűleg toltak a nagyszerű Monna Vanna próbáival. Gárdonyi Gézának ez harmadik darabja a Nemzeti Színházban és egyuttal harmadik műfaj is, melynek terére a kiváló író tehetsége vonzotta. Egy-szerű magyar falusi történet volt A bor, mely eddig 57-edszer ment a Nemzeti Színház deszkáin; alkalmi, betlehemes játék volt, magyar stílusban, a Kardosonyi álom, mely Szilveszter estéjén került színre 21-edszer; most pedig az Annuskában vígjátékíróinak mutatkozik be a szerző, és mint ama-oknak magyar élet, magyar lelfogás a jellemző vonása ez új művének is. Az Annuska bemutatója pénteken, 9-én lesz. A szerepek kiosztása a következő:

Nagy István Péter, földbírtokos: Szacsavay; Anna, felesége: Vizvári; Annuska lányuk: Ligeti Juliska; Tétény földbírtokos: Gál; Baog Mihály, gyámja: Rósahegyi; Vass Imre, tanító: Műhelyi; Moldován: Hetényi; Prépost, Nagy István bátyja: Egressy; Sári, a postamester leánya: V. Molnár Rózi; János barát: Gabányi; piébános: Molnár; körorvos: Mészáros; jegyző: Abonyi; főasszony: Boér Hermin; Lukács szabó: Lalabér; Kati szolgáló: Nagy Iboya; Marci szolgáló: Szőke; mas: Narcisz; kis fia: Köré.

** Blaha Lujza a Népszínházban. A Nemzeti Színház igazgatója engedélyt adott Blaha Lujza részszonynak, hogy a jövő héten egy előadásban részt vegyen a Népszínházban s így alkalmi lesz újból a Népszínház közönségének gyönyörködni egy előadás folyamán Blaha Lujza nagy művészetében. A Népszínház e Blaha-előadása a jövő vasárnap délutánján lesz, amikor is Géczy István pályanyertes népszínművében, a Gyimesi vadvirágban fog fellépni. Ez lesz különben a Gyimesi vadvirágnak 71-ik előadása.

** Hírek a Vigszínházról. A Vigszínházban holnap, vasárnap, két előadás lesz. Délután Molnár Ferenc bohózatát a Doktor urat adják, este pedig Guthi és Rákosi új darabját A brezováci hőst ismétlik. Hétfőn hosszabb szünet után az Őrnagy urnak kerítik sorát. A címszerepet Hegedűs Gyula játssza, Paulettest pedig Varsányi Irén. — Kedden, Vizkereszt napján, délután A brezováci hőst adják, este pedig Loulet. — Szerdán a Doktor ur kerül színre. — Csütörtök délután a Liliomszállt ismétlik, este pedig először játszsza a Louie címszerepét Becké-Kertész Ella, aki aztán pénteken és a jövő vasárnap is fellép Vendégszereplése iránt oly nagyarányu az érdeklődés, hogy a csütörtöki előadás a szezon egyik legkiválóbb színházi eseményének ígérkezik.

** A Grünfeld-Bürger-négyes V. hangversenye vasárnap január 11-én magyar estély lesz. Előadják Farkas Odön legújabb vonós-négyesét és Kun László „magyar szonadáját” az „Ocsagy Brigadéros”-ból. Adér-Goldstein Vilma, Goldmark ritkán hallott B-dúr harmasában működteti közre és Malaczky Bianka dalokat énekel Erkel és Nemeshegyiül. Jegyek kaphatók Rózsavölgyi és társánál.

** A Doktor ur Kolozsvárt. Molnár Ferenc bohózata, a Doktor ur, melyet holnap, vasárnap délután játszanak huszadszor a Vigszínházban, nagy sikerrel került színre tegnap a kolozsvári nemzeti színházban. Az előkelő közönség, mely a színházat az utolsó helyig megtöltötte, minden felvonás után tiszter-tizenötösök tapsolta ki Megyeri Dezső igazgató aki Puzsért, a jókedvű betörtöt játszotta és T. Halmi Margitot, a fő nő szerep kiváló tehetségű ábrázolóját. Jó volt Kassai, Deszéri, Papp Mihály, Hegedűs Szerafin. Az előadás jelen volt a szerző is, akit a közönség lelkes ovációkban részesített.

** Magyar Színház. Dehly László és Rákosi Viktor látványos, hazafias színművét, az Aranylakodalmat jövő vasárnap (január 11.) délutánra tűzte ki a Magyar Színház. Jegyek már várhatók a mérsékelt hegyárakkal megtartandó előadásra a színház pénztáránál és a Bard-cég jegyirodában.

** Népszínház. Hétfőtől kezdve a hét során esténként Martos, Bakonyi és Huszka operetteje, a Bob herceg kerül színre Fedák Sári vendégszereplésével, amelynek tartamát a Népszínház igazgatósága evégből meghosszabbította.

** Nyilatkozat. Felkértünk a következő sorok közlésére: A bölcsészbi-bizottság tegnap olyan közleményt küldött a lapoknak, hogy a bál a kalmára írt Életopter-csardás szerzője: Fejer Jenő, a Katalin szerzője. Engedje meg, hogy e tévedést helyreigazítsam. Nem én vagyok, aki a Katalin zenéjét szerzette, de a Bölcsész-csardás egyedül az én szerény kis munkám, B. Fehér Jenő.

Lehoty Miklós temesvári és Horváth Géza nagybecskereki törvényszéki ideiglenes minőségben alkalmazott aljegyzőket ebben az állásukban megerősítette.

Kirandulás. Az igazságügyminiszter Dabroszláv József vengai járási szolgabírói a vengai járásbírók mellett alkalmazott ügyészségi megbízottak állandó helyettesüli rendelkezte ki.

Áthelyezés. A nagyváradi törvényszék elnöke Kemeesi János mag. itai járásbírói hivatalosított a nagyváradi és Nagy Sándor nagyváradi-vidéki járásbírói hivatalosított a beregnyói járásbírói hivatalosított helyezetté ki. A kolozsvári törvényszék elnöke Farkas József tokei járásbírói hivatalosított áttétele minőségében a kolozsvári törvényszékhez helyezetté ki. Névmagyarosítás. Bukovics Péter budapesti lakos saját, valamint a kiskoru gyermekei Géza, József, Péter és Matid Bokros, Lederer Adolf szátrai lakos Lakosra, kiskoru Deutsch Ernő, Gyula, Pista és Erzsébet ugyanottai Lórántra, kiskoru Schwartz Jenő budapesti lakos Balassára, kiskoru Rosenber Gyula budapesti lakos Feketére, kiskoru Rappaport Bernát budapesti lakos Rónáira, kiskoru Krausz Rozsó aradi lakos Veltönyre, latvánok János budapesti lakos, ugyazint kiskoru Mária és Ilona gyermekei Istvánfi, Ursprung Péter budapesti lakos Udvardira magyarosították nevüket.

Pályázat. A kolozsvári pénzügyigazgatóságnál pénzügyi szemléző, az ugyanottai adóhivatalnál adóhivatali segédként, a miskolci pénzügyigazgatóságnál számvénykornok, a kőrösbányai járásbírói hivatalnál díjnoki, a nagykiszvácsi és a közösi adóhivataloknál adóhivatali állásra két hét alatt, a közoktatási minisztériumban könyvművelői állásra január 31-ig, a debreczeni főgymnáziumnál irnoki állásra február 6-ig, a sóvári erdőhivatalnál erdőbíró, esetleg erdőlegényi állásra február 1-ig lehet a folyamodásokat benyújtani.

Napirend.

Napár: Vasárnap, január 4. — Római-katolikus: Titusz. — Protestáns: Titusz, Bella. — Görög-örök: (december 22.) Anasztáz. — Zsidó: Tebeth 5. — Napkél: 7 óra 33 perc. — Nyusszik: 4 óra 5 perc. — Hold két: 10 óra 31 perc. — Nyusszik: 4 óra 58 perc. — Este.

A miniszterek nem fogadják. Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van délelőtt 9 óráig. Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig. Téli kiállítás a Múzeumban. Nyitva délelőtt 9 óráig. Téli kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9 óráig 8-ig. Belépődíj 50 fillér. Az sparnézési társulat téli kiállítás nyitva délelőtt 9 óráig este 5-ig. Belépődíj nincs. Természettudományi gyűjtemények múzeuma (Múzeum-körút 4. sz.) nyitva délelőtt 10—12-ig. Technológiai sparnézési nyitva délelőtt 9—1-ig. Művészeti Múzeum (Kerepesi-út 72. sz.) délelőtt 9-11 óráig. A Filológiai intézet múzeuma (Stefánia-út 14.) megtekinthető díjtalanul délelőtt 10 óráig. Egyetem könyvtár nyitva délelőtt 9 óráig 12-ig.

Akadémiák könyvtár zárva. Múzeumi könyvtár zárva. A Jovarovskó körút (Károly-körút 28.) mindennap nyitva van, kőnapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár, tudakosó-osztálya és keleti mintázar: V. kerület Váci-körút 22. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 3 óráig 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a hazai-párti kiállítás (melyben az üzletvezetőség áruállításait is eszközöket) a várszigeti parkcsarnokban nyitva délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 3 óráig 6 óráig. A földművelésügyi központi üzletvezetőség (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

UTMUTATO.

Sternberg Armin és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyár központi főraktárban Kerepesi-út 36. címbalmok, hegedűk, fuvalák s minden más hangszer jutányos árban szereshető be. Külön zongoratermek a Kossuth Lajos-utcaiban (a Károly-körút sarkán), hol zongorák és pianók kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zala községi Részvénytársaság. Felosztott részvénytörvény 10 millió korona. Elnök: Letny Lajos, vezérigazgató: Bunke Gyula. Központ: VI., Andrássy-út, 6. Magy. kir. szab. osztály-sorsjáték főelárúró helye: IV., Ferenclak-tér 4. Kézi sorsjátékok: IV., Károly-körút 18.; IV., Ferenclak-tér 4. (trány-utca sarkán); VII., Király-utca 57.; VIII., József-körút 2.; VIII., Üllői-út 6. sz.

Első Leánykihazasítási Egylet m. sz. Letny- és Árbiztosító-intézet, Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. (az intézet saját palotájában). Az intézet vagyon 1901. december 31-én 7.874.385-14 korona. Eddig kihazasított több mint 68.564.72-84 korona. Ezen intézetnél gyermekek a leggyorsabb díjtételek mellett 1000 koronától korlátlan összegig biztosíthatók.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet haviatlas jelentése. — Budapest, január 3. A levegőnyomás északnyugaton slyedő, délen pedig emelkedett. Euróában az idő enyhe, nyugaton, meg Közép-Euróában esős. É-és viharok vannak Angliában és Franciaországban.

Küldés: Enyhe idő várható, az ország északnyugati részein némi esővel.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Duna, Kőrös, etc.), date (Jan. 3, 4), and price (m. és k.).

RENDELŐ-INTÉZET. Dr. Halász

Orvos, sebész, bőrgyógyász, 37 év óta a húgy- és nemi bajok szakorvosa, a budapesti „Gyógyintézetben” ezen betegségeknek v. osztály főorvosa. Gyógyít minden ideggyógyászati bajt utókövetkezményeivel. Bujasnyen felköltök, vérlokat a bőrkórt. kórt. húgyvesztést, folyást, nőknél hófehérkedészeket. Feltűnő eredményt, kezelem továbbá nemcsak a levony, hanem elhanyagolt húgyvesztés a hólyagbajokat is az általam szerkesztett igen számos esetben fényes sikerrel alkalmazott irrigációs kezeléssel, melyeket az 1861-iki londoni nemzet. orv. kongresszus alkalmával több körhazban bemutatam a betegnek is alkalmaztam, máltal más helybeli kezelők szívesleg tanulják. Az ágybavizelés, hátrérbajokat, az elgyengült férfiak elektro-mechanikus gyógy-móddal bő tapasztalattal nyomán gyorsan s tartósan gyógyitom.

Budapest, IV., Városház-utca 12. II. em. Bejárati lépcsőháznál. Külön váróterem. Rendelés ó. 9—4-ig és este 6—8-ig. Műveket kezelési díj. Csak 10 koronánál kevesebbre vállalkozom a gyógyászatról is gondoskodom.

Advertisement for grape vine planting: 'Szőlő-lugast ültessünk minden ház mellé és házi kertjeinkben.' Includes an illustration of a vineyard.

Advertisement for Dr. Garai Antal: 'Biztos gyógyulást keresőknek nemi betegségben szenvednek.' Includes a portrait of the doctor.

Magy. kir. Államvasutak Budapest-balpárti üzletvezetőség. Pályázati hirdetmény. A magy. kir. Államvasutak Budapest balpárti üzletvezetősége az 1903. évi szükséges 11500 m³ egyértelmű hosszúságú kemény hasasbó tűzifa szállítására ezenel nyilvános pályázatot hirdet.

Advertisement for Keleti J. orvosi-sebészeti mű- és kőműves-üzem: 'SPECIALIA sérvkötőkben.' Includes an illustration of a man in a corset.

Advertisement for Magyar Könyvtár: 'Magyar Könyvtár Szerkesztő RADÓ ANTAL. Kiadja: LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedése.' Lists various books for sale.

Advertisement for STANDARD életbiztosító-társaság: 'Edinburghban (Angolhon.) Alapított 1825-ben. Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 4.' Includes a table of financial data.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Budapest, Kerepesi-ut 38. szám.

HÉTFŐN

KEDDEN

SZERDÁN

A nőiszöveget-osztályban.

Flanella, csinos mintákban — — — méterje **16** kr.

Szövött flanella, rendkívül szép mintákban, sötét és világos színekben igen ajánlható métrje **24** kr.

Cosmanosi barchet, legjobb minőség, sötét és világos színekben, pettyes, csikos, kokás és virágos mintákkal — — — méterje **26** kr.

Cheviot, duplaszélés, igen tartós minőség, sima, szürke, fekete, barna és sötétkék színekben méterje **35** kr.

Loden, célszerű és tartós női ruhaszövet. 120 cm. széles, sima, barna, sötétkék színekben igen ajánlható — — — méterje **38** kr.

Angol Homespun, divatos szövésű, elegáns sötétkék, szürke, barna és bordó színekben, 120 cm. széles — — — méterje **55** kr.

A fentebbi cikkekre vonatkozó vidéki megrendelések csak akkor intézhetők el, ha az illető rendelmény legkésőbb szerdáig hozzánk beérkezik.

Nagy képes árjegyzék az összes árucikkekről ingyen és bérmentve.

Diplôme d'honneur avec Insigne et médaille d'or

Anna Csillag

Kitüntetve: Diszoklevéllel Diszkereszttel. és Párisban aranyéremmel.

Exposition Internationale d'Hygiène 1902

Én Csillag Anna

a 185 ctm. hosszú óriási loreleyhajammal, ezt önmagam által feltalált hajkenőcsöm 14 hónapi használata után kaptam. Ez mint a legjobb szer a haj ápolására, a haj növesének előmozdítására a fejbőr erősítésére elismertetett, elősegíti uraknál az erőteljes telt szakálmóvét és már rövid idei használat után úgy a hajnak mint a szakálmak természetes fényt és tömörséget kölcsönöz és megmenti őket az időelőtti ősüléstől a legmagasabb korig.

Egy tégely ára 1 frt, 2 frt, 3 frt és 5 frt.

Postal szétküldés naponta az ár előre való beküldése vagy utánvét mellett az egész világba a gyárból, hová min. en megbízás küldendő.

CSILLAG ANNA

Bécs, I., Graben 14. sz.
Berlin, Friedrichstr. 56.

TÓTH KÁLMÁN

** ÖSSZES **

KÖLTEMÉNYEI.

A nagy költő díszes új kiadása. Elettrajzi bevezetéssel ellátta:

ENDRÖDI SÁNDOR.
Két remek diszkotésű kötet, nagy 8^a alak, a költő dombornyomású arcképpel.

200 Rendkívül 200
alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona.
Megrendelhető

Sampel Róbert-féle
(Wodianer F. és Fial)

Cs. és kir. udvari könyvkereskedésben
Budapest, VI., Andrássy-út 21

!FONTOS! SÉRVBEN SZENVEDŐKNEK!

Sérültek ne mulasszák el prospektust kérni a Magyar Orvosi Műszertár Budapest, VII., Kerepesi-u. 32. (A Közne-körháza templomával szemben.) legújabb szabadalm.

Univerzális sérvkötőiről.

Fáradtan eredmény! Kényelmese, kényes kis nyomás pípál a legnagyobb árról is elszáradt. Ugyanott jólállással készülnek; műanyag, műközel, lábgepek, fűrés fordító-műközetek, egyrészes-tartók, hantkötők és gumiműanyagok mérék szerint — A betegápoláshoz szükséges cikkek — valódi francia különlegességek női orvosok orvosi nem lenni kaphatók. Alttalános árjegyzéküket bárkinek ingyen és bérmentve titoktartással.

DÓCZI MÓR cipész

Budapest, Kerepesi-ut 10.

Sohol jobb, olcsóbb, elegánsabb és tartósabb cipőt nem kaphat, mint fenti jöhrnevű cégnél.

Férfi:

Posztó, engos, bőrről 3.20, oroszakkal	3.50
Derby, borjúbőr angol bakancs	3.50
Bordjából v. vixos, fűrés 3.20, engos	3.—
Elegáns francia sérve-cipők	4.50
Amerikai box-bőrcipők	3.50
Lakk vagy box angol bakancs	4.50
Szalon- vagy oroszakk-cipők	4.—

Női:

Posztó, engos, bőrről 3.—, oroszakkal	3.40
Zerge, fűrés vagy engos 3.—, gombos	3.30
Amerikai box, fűrés, gombos v. engos	3.50
Sérve, fűrés, gombos vagy engos	4.—
Szalon v. oroszakk fűrés v. engos	3.40
Lakk, kivágott 1.50, korosztások	2.—
Gyermekcipő 1.—, Fin- vagy leánycipő 2.—	

Osztmák, teljesen vízmentesek

Haltárból, zérül bőrről, dupla talppal	3.—
Vadász-csizma, haltárból, bőrről zérül	6.—
Bagariabőrrel, erős háromsoros talppal	7.—
Gyermek-csizmák bér- v. lakkuszárral 20—30: 2 frt. 31—33: 3 frt 40.	

Elsőrendű gummi-sárcipők: férfi 1.90, női 1.30, gyermek 1.—
Képes nagy árjegyzék, csomagolás és szállítólévi ingyen. Vidéki rendelések pontosan és lelkiismeretesen eszközöltöttek. 10 frton felül bérmentve. Nem megfelelő árut költség nélkül kicseréljük.

Diszoklevél az 1902. évi pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállításon,

STOLLWERCK-féle

csokoládé elismert legjobb minőségű.
és
sas-cacao Mindenütt kapható.

Oest. es. és m. kir. udvari csokoládégyárak
POZSONY,
Wien, Brünn, New-York.

